

ИЗВЕШТАЈ О РЕАЛИЗАЦИЈИ НАЦИОНАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗАПОШЉАВАЊА ЗА 2017. ГОДИНУ

УВОД

Националним акционим планом запошљавања за 2017. годину („Службени гласник РС”, број 92/2016, у даљем тексту: НАПЗ), утврђени су приоритети политике запошљавања у 2017. години:

1. Побољшање услова на тржишту рада и унапређење институција тржишта рада,
2. Подстицање запошљавања и укључивања теже запошљивих лица на тржиште рада и подршка регионалној и локалној политици запошљавања,
3. Унапређење квалитета радне снаге и улагање у људски капитал.

Извештај који следи подноси Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања (МРЗБСП) као ресорно министарство, али су у његовој припреми и реализацији појединих активности учествовала и друга министарства, институције и партнери, у складу са својом надлежношћу.

Активности реализоване у 2017. години представљају наставак процеса започетих у претходном периоду и усмерене су ка достизању општег циља политике запошљавања утврђеног Националном стратегијом запошљавања за период 2011–2020. године („Службени гласник РС”, број 37/11), односно успостављању ефикасног, стабилног и одрживог тренда раста запослености у Републици Србији до краја 2020. године, уз потпуно усаглашавање политике запошљавања и институција тржишта рада са правним тековинама ЕУ.

I МАКРОЕКОНОМСКИ ОКВИР

Макроекономски трендови

У последњем тромесечју 2017. године остварен је реалан међугодишњи раст БДП од 2,5%. Према подацима Републичког завода за статистику, посматрано као сума четири квартала, у 2017. години остварен је реални раст БДП од 1,9%.

Побољшање конкурентске позиције привреде, стабилан и растући прилив страних директних инвестиција, пре свега у извозно оријентисане компаније, резултирали су значајним растом извоза и обима спољнотрговинске размене. У IV кварталу 2017. године извоз је више него дуплиран у односу на ниво из преткризног периода и носиоца је привредног раста.

У IV кварталу 2017. године остварен је раст укупне индустрије од 3,5% међугодишње (мг). Раст је доминантно детерминисан позитивним кретањима у прерађивачкој индустрији која са повећањем од 4,9% даје допринос од 3,6 процентних поена (п.п). Рударство такође доприноси позитивно (0,4 п.п), док је производња електричне енергије имала негативан утицај од 0,5 п.п. на укупну стопу раста.

II СТАЊЕ И КРЕТАЊА НА ТРЖИШТУ РАДА

Ситуација на тржишту рада Републике Србије, сагледана кроз податке Анкете о радној снази за 2017. годину, указује на значајан напредак односу на 2016. годину. Стопе активности и запослености су се повећале, док су незапосленост и неактивност смањене. Такође, главни индикатори тржишта рада за младе показују повећање запослености и смањење незапослености. Истовремено, разлике међу регионима (када се посматрају стопе запослености и незапослености) су смањене.

Стопа активности становништва старости 15 и више година у 2017. години просечно је износила 54% и у односу на 2016. годину повећана је за 0,7 п.п.

Стопа запослености становништва старости 15 и више година у 2017. години просечно је износила 46,7% и повећана је у односу на 2016. годину за 1,5 п.п.

Стопа незапослености становништва старости 15 и више година у 2017. години просечно је износила 13,5% и у односу на 2016. годину (15,3%) смањена је за 1,8 п.п.

Посматрано у апсолутним бројевима, број запослених у 2017. години износио је око 2.794.700 и у односу на 2016. годину повећан је за 75.300 лица. Број незапослених у 2017. години износио је око 435.200 лица и у односу на 2016. годину смањен је за око 54.200 лица.

Табела 1. Кретање основних индикатора тржишта рада 2016-2017. година, становништво старости 15+

Старосна категорија 15+ (%)	2016. година					2017. година				
	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	2016. просек	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	2017. просек
Стопа активности	52,6	54,1	54,3	52,3	53,3	51,8	54,5	55,3	54,2	54,0
Стопа запослености	42,6	45,9	46,8	45,5	45,2	44,2	48,1	48,2	46,3	46,7
Стопа незапослености	19,0	15,2	13,8	13,0	15,3	14,6	11,8	12,9	14,7	13,5
Стопа неактивности	47,4	45,9	45,7	47,7	46,7	48,2	45,5	44,7	45,8	46,0

Извор: АРС, РЗС

Стопа активности становништва старости 15 и више година у IV кварталу 2017. године износила је **54,2%** и у односу IV квартал 2016. године (52,3%) повећана је за 1,9 п.п.

Стопа запослености становништва старости 15 и више година у IV кварталу 2017. године износила је **46,3%** и у поређењу са IV кварталом 2016. године (45,5%) повећана је за 0,8 п.п.

Стопа незапослености становништва старости 15 и више година у IV кварталу 2017. године износила је **14,7%** и у односу IV квартал 2016. године (13,0%) повећана је за 1,7 п.п.

Табела 2. Структура становништва старости 15+

Старосна категорија 15+ (у хиљадама)	2016. година					2017. година				
	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	2016. просек	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	2017. просек
Укупно	6.031,1	6.022,1	6.013,2	6.004,2	6.017,6	5.995,3	5.988,2	5.981,2	5.974,2	5.984,7
Активно становништво	3.172,9	3.257,0	3.264,1	3.141,2	3.208,8	3.105,0	3.265,0	3.310,1	3.239,2	3.229,8
Запослена лица	2.570,7	2.761,5	2.814,0	2.731,4	2.719,4	2.652,2	2.881,0	2.881,9	2.763,6	2.794,7
Незапослена лица	602,2	495,5	450,1	409,8	489,4	452,8	384,1	428,2	475,6	435,2
Неактивно становништво	2.858,2	2.765,1	2.749,0	2.863,0	2.808,8	2.890,2	2.723,2	2.671,1	2.735,0	2.754,9

Извор: АРС, РЗС

Број запослених у IV кварталу 2017. године износио је око 2.763.600 и у односу на исти период претходне године повећан је за око 32.200 лица или 1,2%.

Број незапослених у IV кварталу 2017. године износио је око 475.600 лица и у односу на исти период претходне године повећан је за око 65.700 лица или 16%.

Регионални аспект индикатора тржишта рада

У IV кварталу 2017. године **стопа активности и запослености** су нешто веће у Београдском региону (56,3% и 48,3% респективно) и у Региону Шумадије и Западне Србије (56,1% и 47,6% респективно), док су нешто ниже у Региону Војводине (52,5% и 45,6% респективно) и у Региону Јужне и Источне Србије (51,5% и 43,1% респективно). Удео незапослених у укупној популацији старости 15 и више је нешто нижи у Региону Војводине (6,9%) у односу на остале регионе .

Стопа запослености смањена је у односу на претходни квартал у свим регионима, а највише у Региону Јужне и Источне Србије (2,8 п. п.).

Стопа незапослености код популације старости 15 и више година износи 14,7% на нивоу целе Србије, при чему је највиша у Региону Јужне и Источне Србије (16,4%). Најнижу вредност ова стопа има у Региону Војводине (13,2%).

Структура запослених – формално и неформално запослени

Број формално запослених у 2017. години просечно је износио око 2.215.400 и повећан је у односу на претходну годину за око 95.300 лица.

Број неформално запослених у 2017. години просечно је износио око 579.200 лица и мањи је у односу на претходну годину за око 20.000 лица. Смањење је посебно уочљиво код неформално запослених у пољопривреди (за око 28.200 лица).

Број формално запослених у IV кварталу 2017. године износио је око 2.217.200 и повећан је у односу на исти квартал претходне године за 56.500 лица или 2,6 %.

Број неформално запослених у IV кварталу 2017. године износио је око 546.400 лица и у односу на исти квартал претходне године мањи је за 24.300 лица или 4,2%. Смањење је посебно уочљиво код неформално запослених у пољопривреди за 43.500 лица или 11,6%.

Табела 3. Структура формално и неформално запослених, становништво старости 15+

Старосна категорија 15+ (у хиљадама)	2016. година					2017. година				
	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	2016. просек	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	2017. просек
Запослена лица	2570,7	2761,5	2814,0	2731,4	2719,4	2652,2	2881,0	2881,9	2763,6	2794,7
без пољопривреде	2001,0	2113,4	2134,0	2127,4	2093,9	2098,6	2205,6	2216,2	2199,2	2179,9
у пољопривреди	569,7	648,2	680,0	604,0	625,5	553,6	675,3	665,7	564,2	614,7
Формално запослени	2048,7	2134,9	2136,5	2160,7	2120,2	2148,1	2243,0	2253,5	2217,2	2215,4
без пољопривреде	1830,0	1889,2	1901,2	1931,5	1888,0	1919,7	1980,7	1978,1	1984,2	1965,7
у пољопривреди	218,7	245,7	235,3	229,2	232,2	228,4	262,3	275,4	232,8	249,7
Неформално запослени	522,0	626,7	677,4	570,7	599,2	504,1	637,9	628,4	546,4	579,2
без пољопривреде	171,1	224,2	232,8	195,8	206,0	178,9	224,9	238,1	215,0	214,2
у пољопривреди	350,9	402,5	444,7	374,9	393,2	325,2	413,0	390,3	331,4	365,0

Извор: АРС, РЗС

Стопа неформалне запослености (старосна категорија 15+) у IV кварталу 2017. године износила је 19,8 % у односу на IV квартал 2016. године мања је за 1,1 п.п.

Стопа неформалне запослености без пољопривреде износи 9,8% и у односу на IV квартал 2016. године мања је за 0,6 п.п.

Табела 4. Стопа неформалне запослености, становништво старости 15+

Старосна категорија 15+ (%)	I квартал 2016.	II квартал 2016.	III квартал 2016.	IV квартал 2016.	2016. просек	I квартал 2017.	II квартал 2017.	III квартал 2017.	IV квартал 2017.	2017. просек
Стопа неформалне запослености	20,3	22,7	24,1	20,9	22	19,0	22,1	21,8	19,8	20,7
Стопа неформалне запослености без пољопривреде	8,5	10,6	10,9	9,2	9,8	8,5	10,2	10,7	9,8	9,8

Извор: АРС, РЗС

Према секторима делатности у IV кварталу 2017. године у укупној запослености су најзаступљеније услужне делатности са учешћем од 57,1% и индустрија са 22,4% , затим пољопривреда која је заступљена са 16,3% и грађевина са 4,2%.

Структура незапослених

Посматрано према годинама старости, у IV кварталу 2017. године, око 228.700 лица припада двама најмлађим старосним групама (15-24 и 25-34).

Табела 5. Старосна структура незапослених лица, становништво радног узраста и становништво старије од 15 година

Старосна категорија	2016. година	I квартал 2017.	II квартал 2017.	III квартал 2017.	IV квартал 2017.
15-24	80,0	77,4	62,6	70,9	78,5
25-34	161,0	147,3	130,2	132,6	150,2
35-44	117,5	105,9	92,4	100,5	112,6
45-54	84,9	79,7	59,4	76,6	87,8
55-64	44,9	41,2	37,1	44,6	44,5
Укупно 15-64	488,3	451,4	381,5	425,2	473,5
Укупно 15+	489,4	452,8	384,1	428,2	475,6

Извор: APC, РЗС

Табела 6. Образовна структура незапослених лица за становништво старости 15+ (у хиљадама)

Образовни ниво	2016. просек	I квартал 2017.	II квартал 2017.	III квартал 2017.	IV квартал 2017.
Без образовања и нижи ниво	71,2	64,5	45,7	69,1	68,6
Средњи ниво образовања	309,5	288,1	245,0	256,4	307,6
Више и високо образовање	108,7	100,2	93,3	102,6	99,4
Укупно 15+	489,4	452,8	384,1	428,2	475,6

Извор: APC, РЗС

У IV кварталу 2017. године око 60% незапослених старијих од 15 година је дугорочно незапослено, односно посао тражи дуже од 12 месеци.

Табела 7. Незапослена лица према дужини тражења посла у 2017. години, становништво старости 15+

Незапослени према дужини тражења посла (у хиљадама)	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	2017. просек
Укупно	452,8	384,1	428,2	475,6	435,2
Посао траже краће од 12 месеци	180,9	143,6	173,0	189,8	171,8
Посао траже дуже од 12 месеци	271,9	240,5	255,2	285,8	263,4

Извор: APC, РЗС

Стопа дугорочне незапослености у IV кварталу 2017. године износила је 8,8%, што је за 0,5п.п. више у односу на исти квартал претходне године (8,3%).

Табела 8. Стопа дугорочне незапослености

Старосна категорија 15+ (%)	2016. година					2017. година				
	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	2016. просек	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	2017. просек
Стопа дугорочне незапослености	12,2%	10,2%	9,0%	8,3%	9,9%	8,8	7,4	7,7	8,8	8,2

Извор: APC, РЗС

Положај младих (старосна категорија 15-24) на тржишту рада

Стопа активности младих у IV кварталу 2017. године износила је 32,1% и у односу на IV квартал 2016. године повећана је за 2,2 п.п.

Стопа запослености младих у IV кварталу 2017. године износила је 21,4% и у односу на IV квартал 2016. године повећана је за 0,8 п.п.

Стопа незапослености младих у IV кварталу 2017. године износила је 33,3% и, у односу на IV квартал 2016. године, повећана је за 2,1 п.п.

Табела 9. Основни индикатори тржишта рада младих

Старосна категорија 15-24	2016. година					2017. година				
	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	2016. просек	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	2017. просек
Стопа	29,1%	30,9%	31,3%	29,9%	30,3%	28,0	29,2	33,3	32,1	30,6

активности										
Стопа запослености	16,2%	19,7%	22,4%	20,6%	19,7%	17,6	20,8	23,7	21,4	20,9
Стопа незапослености	44,2%	36,1%	28,5%	31,2%	34,9%	37,1	28,9	28,8	33,3	31,9
Стопа неактивности	70,9%	69,1%	68,7%	70,1%	69,7%	72,0	70,8	66,7	67,9	69,4

Извор: APC, P3C

НЕЕТ стопа (учешће младих који нису запослени и нису на образовању и обуци) у укупном броју младих у IV кварталу 2017. године износила је 17,6% и, у односу на IV квартал 2016. године, повећана је за 1,1 п.п.

Табела 10. НЕЕТ стопа

Старосна категорија 15-24 (%)	2016. година					2017. година				
	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	2016. просек	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	2017. просек
НЕЕТ стопа	19,0	17,2	18,2	16,5	17,7	18,7	15,3	17,1	17,6	17,2

Извор: APC, P3C

Положај жена на тржишту рада

Незапосленост жена у Републици Србији израженија је од незапослености мушкараца.

Табела 11. Индикатори тржишта рада, по полу

15+	I квартал 2016.	II квартал 2016.	III квартал 2016.	IV квартал 2016.	2016. просек	I квартал 2017.	II квартал 2017.	III квартал 2017.	IV квартал 2017.	2017. просек
Мушкарци										
Стопа активности	61,1	62,7	62,6	60,7	61,8	60,0	62,5	63,5	62,8	62,2
Стопа запослености	49,8	53,8	54,7	52,8	52,8	51,5	55,6	55,8	54,0	54,2
Стопа незапослености	18,5	14,3	12,6	13,0	14,6	14,3	11,0	12,0	14,1	12,8
Жене										
Стопа активности	44,7	46,0	46,6	44,5	45,5	44,1	47,1	47,8	46,2	46,3
Стопа запослености	35,9	38,5	39,5	38,7	38,2	37,5	41,1	41,1	39,1	39,7
Стопа незапослености	19,6	16,4	15,2	13,1	16,1	15,0	12,7	14,0	15,4	14,3

Извор: APC, P3C

У IV кварталу 2017. године **стопа активности** жена износила је **46,2%**, а мушкараца 62,8%, што представља разлику од 16,6 п.п.

Стопа запослености жена од **39,1%** је и даље значајно нижа од стопе запослености мушкараца од 54,0%, и та разлика износи 14,9 п.п.

Стопа незапослености жена у IV кварталу 2017. године је **15,4%**, а мушкараца 14,1%, што представља разлику од 1,3 п.п.

Положај старијих (55-64) на тржишту рада

У IV кварталу 2017. године **стопа активности** лица старости 55-64 година износи 48,7%, **стопа запослености** ове старосне групе године износи 44,5%, а **стопа незапослености** старијих износи 8,7%.

Табела 12. Основни индикатори тржишта рада старијих 55-64 година

Старосна категорија 55-64	2016. година	I квартал 2017.	II квартал 2017.	III квартал 2017.	IV квартал 2017.
Стопа активности %	46,9	46,8	50,9	51,4	48,7
Стопа запослености %	42,7	42,9	47,4	47,2	44,5

Стопа незапослености %	9,0	8,3	6,9	8,3	8,7
Стопа неактивности %	53,1	53,2	49,1	48,6	51,3

Извор: Израчунато на основу података из APC, P3C

Незапослена лица на евиденцији Националне службе за запошљавање

На крају 2017. године на евиденцији Националне службе за запошљавање (НСЗ) налазило се 618.827 незапослених лица што је за 82.120 лица мање у односу на 2016. годину. На евиденцији се налазило 324.977 незапослених жена што је за 35.900 мање него у 2016. години.

Табела 13. Незапослена лица на евиденцији НСЗ – регистрована незапосленост

Година	Укупан број незапослених лица	Укупан број незапослених жена	Број незапослених младих (15-30 година)	Број незапослених старијих од 50 година
2016.	700.947	360.877	171.245	201.414
2017.	618.827	324.977	138.391	192.497

Извор: НСЗ

Регистрована запосленост (на основу евиденција Централног регистра обавезног социјалног осигурања и Статистичког пословног регистра)

Регистрована запосленост обухвата сва лица која имају заснован радни однос са послодавцем на одређено или неодређено време и лица која раде ван радног односа на основу уговора о делу или на основу уговора о обављању привремених и повремених послова, лица која обављају самосталне делатности или су оснивачи привредних друштава или предузетничких радњи, као и лица која обављају пољопривредне делатности до 65 година старости, а налазе се на евиденцији Централног регистра обавезног социјалног осигурања (ЦРОСО).

Табела 14. Регистрована запосленост

Регистрована запосленост	2016.година	2017.година	разлика 2017. у односу на 2016.
Укупно	2.009.785	2.062.588	52.803
Регистровани индивидуални пољопривредници	89.106	85.231	-3.875
Запослени у правним лицима (у радном односу и ван радног односа)	1.597.366	1.634.901	37.535
Предузетници и запослени код њих и лица која самостално обављају делатност (у радном односу и ван радног односа)	323.313	342.457	19.144
Запослени у радном односу и ван радног односа укупно	1.920.679	1.977.357	56.678
Свега запослени у радном односу	1.856.098	1.908.866	52.768
Запослени у правним лицима	1.535.208	1.569.203	33.995
Предузетници и запослени код њих и лица која самостално обављају делатност	320.890	339.663	18.773
Свега запослени ван радног односа	64.581	68.491	3.910
Запослени у правним лицима	62.158	65.698	3.540
Предузетници и запослени код њих и лица која самостално обављају делатност	2.423	2.794	371

Извор: ЦРОСО

Укупан број запослених у 2017. години износио је 2.062.588 лица. Број запослених у правним лицима износио је 1.634.901, број предузетника и запослени код њих и лица која самостално обављају делатност износио је 342.457, док је број регистрованих индивидуалних пољопривредника износио 85.231.

У односу на 2016. годину укупан број запослених је повећан за 52.803 лица.

Највећи број запослених регистрован је у сектору *Прерађивачка индустрија* (око 417.564 лица). Највећи пораст запослених забележен је такође у сектору *Прерађивачка индустрија* (23.658 лица и то: 4.365

лица у производњи моторних возила и приколица, 2.917 у производњи металних производа осим машина, 2.404 у производњи производа од гуме и пластика итд.). Други по величини сектор по броју запослених је сектор *Трговина на велико и мало и поправка моторних возила* у коме је запослено 332.725 лица (за 8.122 лица више у односу на 2016. годину). Значајно повећање броја запослених регистровано је и у сектору *Административне и помоћне услужне делатности* и то за 6.233 лица више у односу на 2016. годину.

У 2017. години, у јавном сектору, број запослених износио је 612.884 лица (за 8.934 лица мање него у 2016. години).

Табела 15. Регистрована запосленост - Јавни сектор

Регистрована запосленост	2016. година	2017. година	разлика 2017. у односу на 2016.
Укупно	2.009.785	2.062.588	52.803
Јавни сектор - укупно	621.818	612.884	-8.934
Јавна државна предузећа	95.524	90.665	-4.859
Јавна локална предузећа	64.222	61.941	-2.281
Администрација - ниво државе и аутономне покрајине	134.987	133.473	-1.514
Администрација - ниво локалне самоуправе	26.619	28.399	1.780
Здравствени и социјални рад	152.798	150.493	-2.305
Образовање и култура	147.668	147.913	245

Извор: ЦРОСО

Број запослених у *Администрацији (ниво државе и аутономне покрајине)* у 2017. години износио је 133.473 лица и, у односу на 2016. годину, смањен је за 1.514 лица, док је број запослених у *Администрацији (ниво локалне самоуправе)* повећан за 1.780 лица.

Такође, број запослених у области *Здравствени и социјални рад* износио је 150.493 лица и смањен је у 2017. години у односу на 2016. годину за 2.305 лица.

III РЕЗУЛТАТИ У СПРОВОЂЕЊУ ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА И РЕАЛИЗАЦИЈА ПРОГРАМА И МЕРА АКТИВНЕ ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА

Финансијским планом НСЗ за 2017. годину опредељена су средства за реализацију мера активне политике запошљавања у износу од 2.800.000.000,00 динара. У периоду 1. јануар - 31. децембар 2017. године, за финансирање програма и мера активне политике запошљавања утрошена су средства у износу од 2.367.914.426,59 динара.

Такође, Законом о буџету Републике Србије за 2017. годину („Службени гласник РС”, број 99/16) за реализацију програма и мера професионалне рехабилитације и подстицања запошљавања незапослених особа са инвалидитетом обезбеђена су средства у износу од 550.000.000,00 динара као и 700.000.000,00 динара за субвенције зарада особа са инвалидитетом запослених у предузећима за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом и побољшање услова рада и сл. у овим предузећима.

Из Буџетског фонда за професионалну рехабилитацију и подстицање запошљавања особа са инвалидитетом, а према Програму распореда и коришћења средстава дотација организацијама обавезног социјалног осигурања из Буџетског фонда за професионалну рехабилитацију и подстицање запошљавање особа са инвалидитетом за 2017. годину (Закључци Владе 05 број: 401-136/2017 од 13. јануара 2017. године и 05 број: 401-8538/2017 од 7. септембра 2017. године), за мере и активности усмерене ка подстицању запошљавања и професионалној рехабилитацији особа са инвалидитетом које спроводи НСЗ опредељено је укупно 550.000.000,00 динара. Укупан трансфер НСЗ из Буџетског фонда за професионалну рехабилитацију и подстицање запошљавање особа са инвалидитетом у 2017. години износио је 485.800.000,00 динара. Реализовано је 476.031.568,53 динара док су неутрошена средства враћена на рачун извршења буџета Републике Србије.

Из Буџетског фонда за професионалну рехабилитацију и подстицање запошљавања особа са инвалидитетом, а према Програму распореда и коришћења средстава субвенција јавним нефинансијским предузећима и организацијама из Буџетског фонда за професионалну рехабилитацију и подстицање запошљавање особа са инвалидитетом за 2017. годину (Закључци Владе 05 Број: 401-154/2017 од 13. јануара 2017. године и 401-8098/2017 од 25. августа 2017. године), предузећима за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом одобрена су средства у износу од 700.000.000,00 динара. Укупно

уtroшена средства за субвенције зарада особа са инвалидитетом и побољшање услова рада унапређење производних програма, увођење стандарда, побољшање квалитета производа и пружених услуга, прилагођавање радних места или у друге сврхе у 2017. години износе 695.936.913,99 динара.

Према подацима НСЗ, по основу споразума о уређивању међусобних права и обавеза у реализацији програма и мера активне политике запошљавања, на основу којих је реализовано суфинансирање програма и мера активне политике запошљавања предвиђених локалним акционим плановима запошљавања (ЈАПЗ), од стране јединица локалне самоуправе опредељено је 495.874.418,97 динара, док је по основу споразума о техничкој сарадњи ради реализације програма или мера активне политике запошљавања предвиђених локалним акционим плановима запошљавања од стране јединица локалне самоуправе обезбеђено 367.325.837,54 динара.

Реализација програма и мера активне политике запошљавања у 2017. години, одвијала се у складу са приоритетима политике запошљавања утврђених НАПЗ и закљученим Споразумом о учинку НСЗ за 2017. годину.

У програме и мере активне политике запошљавања укључено је 145.356 лица са евиденције незапослених (што је више од планираног броја за 14.126 лица), са ефектом на запошљавање од 32,4% (ефекти мера на запошљавање посматрају се шест месеци по изласку незапосленог лица из мере, тако да ефекти на запошљавање нису потпуни с обзиром да су поједине мере у току или су лица тек изашла из мере).

Табела 16. Преглед укључености незапослених лица у мере активне политике запошљавања

Мере активне политике запошљавања	Укључена лица		Запослена лица	
	Укупно	Жене	Укупно	Жене
Сајмови запошљавања	63.331	34.076	14.825	7.930
Клуб за тражење посла	3.848	2.499	1.045	682
Обука за активно тражење посла за квалификована лица	26.142	14.711	6.695	3.722
Мотивационо-активациона обука за лица без квалификација и нискоквалификована лица	12.726	6.650	1.876	888
Тренинг самоефикасности	3.091	2.297	559	405
Радионица за превладавање стреса услед губитка посла	1.039	761	231	170
Едукативне услуге у Пословном центру	12.469	5.663	4.562	2.199
Стручна пракса	4.094	2.701	569	385
Стицање практичних знања за вишкове запослених и дугорочно незапослена лица	499	302	499	302
Стицање практичних знања за неквалификована лица	149	66	149	66
Обуке за тржиште рада	323	190	30	20
Обуке на захтев послодавца	515	332	294	205
Функционално основно образовање одраслих	1.336	746	12	3
Субвенција за запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих	3.667	1.756	3.667	1.756
Јавни радови	8.078	3.486	8.078	3.486
Субвенција за samozапошљавање	3.680	1.848	3.680	1.848
Субвенција за ОСИ без радног искуства	347	143	347	143
Прилагођавање радног места	9	3	9	3
Радна асистенција	13	5	13	5
УКУПАН БРОЈ	145.356	78.235	47.140	24.218

Извор: НСЗ, Извештај о реализацији Споразума о учинку НСЗ

Напомена: Од укупног броја укључених у мере је око 54% жена, а од укупног броја запослених након мере око 51% жена

Поред наведеног броја, а уз подршку пројекта из ИПА 2012 програмског циклуса, у мере активне политике запошљавања укључено је 8.880 незапослених (од којих је 5.923 жена), док је, на основу закључена 43 споразума о техничкој сарадњи са јединицама локалне самоуправе, мерама активне политике запошљавања обухваћено додатних 2.633 незапослена лица.

1. Побољшање услова на тржишту рада и унапређење институција тржишта рада

У оквиру процеса европских интеграција, Влада Републике Србије је усвојила 3. марта 2017. године **Програм економских реформи за период 2017 - 2019. године** који представља главни механизам за дијалог између Владе Републике Србије и Европске комисије о приоритетима у областима економске политике. У оквиру Области *Запосленост и тржиште рада*, утврђена је Приоритетна структурна реформа 14. - *Унапређење делотворности мера активне политике запошљавања са посебним фокусом на младе, вишкове и*

дугорочно незапослене. Наведена реформа усмерена је ка унапређењу метода и техника саветодавног рада са незапосленим лицима, који је од кључног значаја за процену запошљивости сваког појединачног лица, у складу са његовим карактеристикама (степен образовања, радно искуство, додатна знања и вештине, пол и др.), као и карактеристикама тржишта рада, ради укључивања у мере активне политике запошљавања које ће највише допринети његовој конкурентнијој интеграцији или реинтеграцији на тржиште рада.

Табела 17. Индикатори за праћење структурне реформе 14. Унапређење делотворности мера активне политике запошљавања са посебним фокусом на младе, вишкове и дугорочно незапослене

Индикатори	2014. (Полазна вредност)	2015.	2016.	2017.
Стопа дугорочне незапослености (проценат незапослених који годину дана и дуже траже посао у укупном броју активних становника) – Циљана вредност - 7% (2018.)	12,8%	11,3%	9,9%	8,2%
Број запослених/радно ангажованих кроз мере активне политике запошљавања – Циљана вредност - 30.000 (2018.)	16.800	41.891	37.212	47.140
Стопа дугорочне незапослености младих (15-29) (проценат незапослених младих који годину дана и дуже траже посао у укупном броју активних становника) – Циљана вредност - 7% (2018.)	21,6%	18,9%	14,5%	13,1%

Извор: АРС, РЗС, Извештај о реализацији Споразума о учинку НСЗ за 2017. годину и ЕПП 2017-2019. године

У 2017. године завршена је, у сарадњи са Међународном организацијом рада (МОР), Светском банком и Европском комисијом, **процена успешности спровођења Националне стратегије запошљавања за период 2011-2020. године**, и то за првих пет година од примене ове стратегије и утврђивање даљих праваца до 2020. године. Развој политике запошљавања до 2020. године треба да буде усмерен ка: подршци креирању нових радних места, подизању запошљивости и подршци структурном прилагођавању, уз континуирано спровођење активности са циљем даљег развоја и јачања социјалног дијалога и секторске сарадње, децентрализације политике запошљавања, подизања запошљивости и запошљавања младих, пружања подршке вишковима запослених у процесу реинтеграције на тржиште рада и повећања партиципације жена на тржишту рада.

Унапређен је постојећи законодавни оквир у области запошљавања усвајањем Закона о изменама и допунама Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености („Службени гласник РС”, број 113/17) и Закона о изменама и допунама Закона о запошљавању странаца („Службени гласник РС”, број 113/17). **Изменама и допунама Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености** омогућено је укључивање и запослених лица (не само незапослених) у програме стицања додатних знања и вештина која су од значаја за одржање запослења. Уведен је нов концепт методологије обрачуна остваривања права на новчану накнаду за случај незапослености. Ради обезбеђивања боље заштите грађана Републике Србије приликом одласка на рад у иностранство, прецизиране су одредбе које уређују услове за оснивање агенција за запошљавање. **Изменама и допунама Закона о запошљавању странаца** уведена је нова врста дозволе за рад, и то радна дозвола за стручно оспособљавање и усавршавање, односно прецизирани су услови за прибављање дозволе за рад за странце који обављају обуку. У циљу подстицања аудиовизуелне производње у Републици Србији чланови ауторске и глумачке екипе, изузети су од примене закона. Такође, уведена је и могућност продужења радне дозволе за упућена лица и кретање у оквиру привредног друштва, за лица која обављају послове или услуге од интереса за Републику Србију, што је у функцији повећања страних инвестиционих улагања у Републици Србији.

Усвојен је **Закон о изменама и допунама Закона о раду** („Службени гласник РС”, број 113/17) којим је уведена обавеза послодавца да на основу уговора о раду или другог уговора о обављању послова закљученог у складу са овим законом поднесе јединствену пријаву на обавезно социјално осигурање у року прописаном законом којим се уређује Централни регистар обавезног социјалног осигурања, а најкасније пре ступања запосленог и другог радно ангажованог лица на рад. Поред тога прецизиране су и допуњене поједине одредбе Закона о раду, у циљу њиховог ефикаснијег спровођења у пракси.

Законом о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана („Службени гласник РС”, број 113/17) и **Законом о изменама и допунама Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање** („Службени гласник РС”, број 113/17) продужен је период примене постојећих олакшица до 31. децембра 2019. године, у виду права на повраћај плаћеног пореза и доприноса на зараду у распону од 65% до 75%. Такође, прописана је нова олакшица за запошљавање лица која започињу са обављањем сопствене делатности, на начин да су ослобођени од плаћања пореза на доходак грађана и доприноса за обавезно социјално осигурање по основу сопствене зараде, као и по основу зараде за новозапослена лица, која ће се примењивати од 1. октобра 2018. године. Наведене олакшице доприносе стварању повољнијих услова за привређивање,

смањењу трошкова пословања, отклањању сиве зоне у области запошљавања и њено превођење у легалне токове и имају позитивне ефекте на запошљавање.

Анкета послодаваца је реализована у децембру 2017. године на подручју Републике Србије на узорачком оквиру од 11.180 предузећа. Случајним узорковањем издвојено је 5.012 предузећа за анкетирање, од којих је обрађено 4.950, док је реализовани узорак достигао 3.518 одговорених упитника, што чини стопу од 71,1% реализације. Налази анкете указују да је раст запослености предвиђен у већини макросектора делатности, а највеће очекиване стопе раста регистроване су у макросекторима: Стручне, административне, здравствене и уметничке делатности (8,0%), Грађевинарство (5,9%), Прерађивачка индустрија (5,6%), Трговина и поправка моторних возила (5,5%), затим Саобраћај и складиштење, смештај и информисање (5,0%), док негативне стопе нису забележене ни за један макросектор. Налази истраживања представљају основ за израду програма и планова додатног образовања и обуке који за циљ имају унапређење запошљивости незапослених лица кроз стицање знања, вештина и компетенција за којима је исказана потреба од стране послодаваца.

Издато је 28 дозвола за рад новооснованим агенцијама за запошљавање, пет дозвола за рад је продужено, док су 3 дозволе за рад одузете, тако да је на дан 31. децембар 2017. године укупно било регистровано 104 агенција за запошљавање са дозволом за рад издатом од стране овог министарства.

На дан 31. децембар 2017. године регистровано је 51 предузеће за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом са важећом дозволом за рад Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања. Новооснованих предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом у 2017. години било је 6. Ова предузећа запошљавају укупно 1.881 лице, од којих је 1.261 особа са инвалидитетом.

Током 2017. године решен је радно-правни статус за 2.513 вишка запослених у 42 субјекта приватизације и за ове намене исплаћена су средства у износу од 1.640.650.699,72 динара. Извршена је исплата посебне новчане накнаде запосленима у привредним друштвима у процесу реструктурирања и припреме за приватизацију који су утврђени као вишак, а којима је до испуњавања првог услова за остваривање права на пензију у складу са прописима о пензијском и инвалидском осигурању недостајало до пет година до пензије, у укупном износу од 1.512.020.513,31 динара за 3.415 корисника просечно месечно.

2. Подстицање запошљавања и укључивања теже запошљивих лица на тржиште рада и подршка регионалној и локалној политици запошљавања

Током 2017. године предузимане су мере на подстицању запошљавања и социјалног укључивања теже запошљивих лица и посебно осетљивих категорија незапослених лица, првенствено младих, вишкова запослених, лица без квалификација, ниско квалификованих и дугорочно незапослених као и особа са инвалидитетом за које су реализовани посебни пакети услуга.

У 2017. години, од укупно 145.356 незапослених лица укључених у мере активне политике запошљавања, 139.950 незапослених лица је из категорије теже запошљивих, што представља учешће од 96,28% у укупном броју незапослених лица укључених у мере. Уколико се узме у обзир и број незапослених лица обухваћен мерама активне политике запошљавања уз подршку ИПА 2012 пројекта, удео теже запошљивих лица износи 96,43%.

Подстицање запошљавања вишка запослених и старијих

У 2017. години у мере активне политике запошљавања укључено је 12.017 (7.032 жена) лица из категорије вишка запослених, што представља учешће од 8,27% у укупном броју незапослених лица укључених у мере активне политике запошљавања.

Такође у мере је укључено и 27.037 лица из категорије старијих од 50 година (12.433 жена), што представља учешће од 18,6% у укупном броју незапослених лица укључених у мере активне политике запошљавања.

Подстицање запошљавања младих

Током 2017. године у мере активне политике запошљавања укључено је укупно 53.078 (27.432 жена) лица до 30 година старости, што представља учешће од 36,52% у укупном броју незапослених лица укључених у мере активне политике запошљавања.

Подстицање запошљавања лица без квалификација, ниско квалификованих и дугорочно незапослених лица

Током 2017. године у мере активне политике запошљавања укључено је 36.034 (17.744 жене) лица из категорије лица без квалификација и нискоквалификованих, што представља учешће од 24,79% укупном броју незапослених лица укључених у мере активне политике запошљавања.

Такође у мере је укључено и 74.915 (41.531 жена) дугорочно незапослених лица, што представља учешће од 51,54% у укупном броју незапослених лица укључених у мере активне политике запошљавања.

Подстицање запошљавања особа са инвалидитетом

Током 2017. године у мере активне политике запошљавања укључено је 8.449 (3.592 жене) особа са инвалидитетом, што представља учешће од 5,81% у укупном броју незапослених лица укључених у мере активне политике запошљавања.

Подстицање запошљавања корисника новчане социјалне помоћи

У циљу активације корисника новчане социјалне помоћи током 2017. године у мере активне политике запошљавања укључено је 10.767 лица (5.466 жена), што представља учешће од 7,41% у укупном броју незапослених лица укључених у мере активне политике запошљавања.

Подстицање запошљавања Рома

Током 2017. године мерама активне политике запошљавања обухваћено је 5.140 незапослених Рома (2.252 жене), што представља учешће од 3,54% у укупном броју незапослених укључених у мере активне политике запошљавања.

Подстицање запошљавања жена

У мере активне политике запошљавања током 2017. године, укључено је 78.235 жена, што представља учешће од 53,82% у укупном броју незапослених лица укључених у мере активне политике запошљавања.

Посматрано по категоријама теже запошљивости, у мере активне политике запошљавања укључено је 27.432 младе жене до 30 година старости, 7.032 из категорије вишка запослених, 12.433 старијих од 50 година, 17.744 жена без квалификација, 41.531 жена из категорије дугорочно незапослених, 3.592 жене са инвалидитетом, 2.252 Ромкиње, 5.466 корисница новчане социјалне помоћи, 89 жртава породичног насиља и 3.565 самохраних мајки.

Подстицање развоја регионалне и локалне политике запошљавања и подстицање запошљавања у мање развијеним подручјима

Континуирана подршка јединицама локалне самоуправе у креирању и спровођењу ЛАПЗ резултирала је подношењем 125 захтева за суфинансирање програма или мера активне политике запошљавања предвиђених ЛАПЗ. Одлуком министра надлежног за послове запошљавања од 29. марта 2017. године одобрено је 118 захтева. Од 115 закључених споразума са јединицама локалне самоуправе о уређивању међусобних права и обавеза у реализацији програма и мера активне политике запошљавања реализовано је 109. Такође, НСЗ је закључила и 43 споразума о техничкој сарадњи на реализацији ЛАПЗ са јединицама локалне самоуправе.

У циљу обезбеђивања могућности за размену искустава између јединица локалне самоуправе и локалних савета за запошљавање о процесу реализације ЛАПЗ, добијања информација о потенцијалним препрекама са којима се у истом суочавају, а који могу бити превазиђени кроз процес припреме наредног националног акционог плана запошљавања, као и о потенцијалним видовима подршке јединицама локалне самоуправе и локалним саветима за запошљавање који су у функцији унапређења процеса и квалитета израде ЛАПЗ као одговора на стање, потребе и могућности локалног тржишта рада, МРЗБСП и НСЗ су, у периоду мај-јул 2017. године а уз подршку Тима за социјално укључивање и смањење сиромаштва, пројекта техничке подршке из ИПА 2012 програмског циклуса и ГИЗ, реализовали четири регионална састанка на тему „Улога јединица локалне самоуправе у остваривању циљева политике запошљавања”, на којима је учешће узело 166 представника 70 јединица локалне самоуправе, филијала и Дирекције НСЗ, МРЗБСП и других институција и социјалних партнера, донатора и експерата.

Током састанка, који су имали форму *peer-review*, представљени су стање и изазови на локалним тржиштима рада, укључујући и информације и примере добре праксе у реализацији ЛАПЗ, новине у области политике запошљавања, реализација мера активне политике запошљавања у 2016. и 2017. години, пројекти „Подстицање запошљавања младих” и „Подршка спровођењу Програма реформи политике запошљавања и социјалне политике (ЕСРП) са фокусом на политику запошљавања и повећања запошљивости младих”, као и резултати анализе „Процена области, опсега и ефеката ЛАПЗ у периоду 2010-2016. године”. Резултат састанака представљају заједнички закључци, који имају форму својеврсних смерница за креирање политике запошљавања на основу потреба локалног тржишта рада, укључујући и предлоге за даље правце развоја сарадње са и међу јединицама локалне самоуправе.

3. Унапређење квалитета радне снаге и улагање у људски капитал

Током 2017. године наставило се са промоцијом, организовањем и учешћем на сајмовима и манифестација из области каријерног вођења и саветовања а креиран је и стандард услуга каријерног вођења и саветовања.

Усвојен је Закон о дуалном образовању („Службени гласник РС”, број 101/17). Успостављање дуалног образовања (као модела реализације наставе у систему средњег стручног образовања и васпитања кроз теоријску наставу и вежбе у школи и учење кроз рад код послодавца) има за циљ: обезбеђивање услова за стицање, усавршавање и развој компетенција у складу с потребама тржишта рада; допринос јачању конкурентности привреде Републике Србије; обезбеђивање услова за запошљавање по завршеном образовању; обезбеђивање услова за даље образовање и целоживотно учење и др.

Међусекторска радна група за припрему усаглашене класификације занимања припремила је концепцијски оквир и Предлог листе занимања разврстан у складу са ISCO-08 на групе, врсте, подврсте, скупине и занимања. Наведена документа представљена су послодавцима и удружењима послодаваца на округлим столовима организованим у сарадњи МРЗБСП, МПНТР и ПКС ради сагледавања занимања на тржишту рада у Републици Србији и унапређења припремљене листе занимања.

Учешће у реализацији пројеката

Пројекат „Унапређење конкурентности и запошљавање” који се реализује у сарадњи са Светском банком (период 2016-2018. године) има за циљ унапређење делотворности и координације између одабраних јавних политика и програма ради ублажавања и отклањања препрека за повећање конкурентности и повећање запослености. Активности које су планиране у делу политике запошљавања, представљају део реформе НСЗ, ради унапређења ефикасности рада и квалитета услуга НСЗ које се пружају – незапосленим лицима и послодавцима (интензивирање прикупљања података о слободним радним местима, јачање капацитета и унапређење процедура саветника за запошљавање у циљу интензивнијег рада са тражиоцима запослења, унапређење концепта програма јавних радова, унапређење дизајнирања мера активне политике запошљавања систематским коришћењем информација о ефектима мера...).

Током 2017. године у Националној служби отпочело је спровођење поступка интерне сертификације запослених на пословима саветника за запошљавање/саветника за запошљавање особа са инвалидитетом. Услов за добијање сертификата је на дан 31. децембар 2017. године испунило 534 запослених, што је 85,03% од укупног броја запослених на овим пословима, чиме је остварен индикатор (ДЛИ 6.2. – 85% сертифицираних саветника за запошљавање/саветника за запошљавање ОСИ) уговорен са Светском банком.

Дана 5.децембра 2017. године одржана је завршна конференција Пројекта **„Повећање ефикасности политике запошљавања према угроженим групама”** из ИПА 2012 програмског циклуса. Током двогодишњег периода реализације, постигнути су следећи резултати:

- Омогућена је незапосленим лицима већа доступност информација о тржишту рада и услугама активног тражења посла и професионалне оријентације и саветовања о планирању каријере кроз ширење мреже клубова за тражење посла и центара за информисање и професионално саветовање, како при филијалама НСЗ, тако и у јединицама локалних самоуправа;
- Унапређена је запошљивост незапослених лица кроз укључивање у обуке за потребе тржишта рада и програм јавних радова, а пружена је и подршка стицању првог радног искуства кроз програм приправника у руралним подручјима;
- Ради активације и приближавања услуга НСЗ лицима која нису на евиденцији незапослених, уведени су „каравани запошљавања”¹, као нова мера подршке;
- Ојачани су институционални капацитети НСЗ за управљање средствима из предприступних фондова Европске уније;
- Пружена је подршка даљем развоју локалне политике запошљавања кроз јачање капацитета локалних савета за запошљавање за креирање и реализацију мера политике запошљавања кроз ЛАПЗ;
- Уз подршку Пројекта, МРЗБСП је организовало регионалне састанке са представницима јединица локалних самоуправа са циљем размене информација, промоције примера добре праксе и интензивирања сарадње на спровођењу мера активне политике запошљавања према потребама локалног тржишта рада;
- Уз подршку експерата ојачани су капацитети запослених у МРЗБСП у контексту европских интеграција и обавезама које проистичу из Преговарачког поглавља 19 – *Социјална политика и запошљавање*.

¹ Каравани запошљавања представљају одлазак тима запослених из НСЗ на терен (мање приступачним/удаљеним подручјима), а ради информисања о услугама које пружа НСЗ и могућностима пријављивања на евиденцију.

Започета је реализација Пројекта *„Техничка помоћ за јачање капацитета у области политике запошљавања”* из ИПА 2013 програмског циклуса, са циљем развоја и унапређења система обука које реализује НСЗ, као и повећања ефикасности мера активне политике запошљавања које су усмерене ка незапосленим особама са инвалидитетом. Пратећи Уговор о директној додели средстава НСЗ потписан је 16. маја 2017. године, са почетком имплементације пројектних активности од 15. јануара 2018. године (укључивање незапослених у обуке на тржишту рада и обуке на захтев послодавца, као и додела субвенција послодавцима за отварање нових радних места и додела субвенција за samozapošljavanje за незапослена лица).

Пројекат *„Поддршка спровођењу Програма реформи политике запошљавања и социјалне политике (ESRP) у Републици Србији са фокусом на политику запошљавања и повећања запошљивости младих”* је део ширег програма Швајцарске агенције за развој и сарадњу (СДЦ) из априла 2015. године *„Од образовања до запошљавања: развој вештина младих и приватно-јавних партнерстава у Републици Србији”* (E2E), чији општи циљ је инклузивно и одрживо повећање запошљивости младих. Пројектне активности су усмерене на реализацију мера које су у ЕСПП предвиђене за унапређење положаја младих на тржишту рада (Тржиште рада и запошљавање, Циљ 4 – *Унапређење положаја младих на тржишту рада*).

Фаза 2 пројекта је започела усвајањем Анекса 2 Споразума закљученог између Владе Републике Србије и Владе Швајцарске Конфедерације од 12. децембра 2016. године. Током 2017. године:

- додељена су средства за реализацију 15 иновативних пројеката за унапређење запошљивости младих које су поднеле организације цивилног друштва из целе земље, на теме као што су активација неактивних (NEET) група, тестирање модела праксе, подршка омладинском предузетништву, подршка унапређеним курикулума усклађеним са потребама привреде, радна интеграција Рома, обуке за младе са инвалидитетом и за младе који напуштају установе социјалне заштите. Шест пројеката представља наставак пројеката који су се изводили у пилот фази (октобар 2015 – септембар 2016. године), док је девет пројеката изабрано по основу јавног конкурса који је објављен 10. маја 2017. године. За апликанте по конкурс од 10. маја 2017. године, чији је концепт пројекта изабран за припрему пројектног предлога, организоване су радионице на тему друштвених иновација и за управљање пројектима, а цео конкурс је конципиран на начин да апликанте припреми за конкурисање у оквиру ИПА 2014 програмског циклуса;
- пружена је подршка МРЗБСП у организацији и одржавању састанка Радне групе за израду НАПЗ, 10. априла у Врднику;
- пружена је експертска подршка МРЗБСП у изради предлога *Листе занимања и описа главних група занимања у складу са међународним стандардом ISCO-08 и Националним оквиром квалификација*;
- пружена је подршка МРЗБСП у организацији и реализацији четири регионална састанка са представницима локалних самоуправа, локалних савета за запошљавање и другим социјалним партнерима под називом *„Улога јединица локалне самоуправе у остваривању циљева политике запошљавања”* – 24. и 25. маја у Врднику, 8. и 9. јуна у Аранђеловцу, 22. и 23. јуна у Нишу и 6. и 7. јула у Београду;
- урађена је *Анализа мера субвенционисаног запошљавања* (субвенција за запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих на новоотвореним радним местима, субвенција за samozapošljavanje);
- пружена је подршка МРЗБСП у изради НАПЗ за 2018. годину, на основу резултата *Анализе мера субвенционисаног запошљавања* и стечених искустава из иновативних пројеката за унапређење запошљивости младих.

Пројекат *„Подстицање запошљавања младих”* спроводи Немачка организација за међународну сарадњу (ГИЗ) има за циљ унапређење услова за боље позиционирање младих на тржишту рада, уз успостављање и јачање локалних иницијатива за запошљавање младих старости од 15-35, као и младих из осетљивих група (посебно NEET), а који се реализује у Сремском, Јужно-банатском, Нишавском и Јабланичком округу. Обукама за познатог послодавца и обукама за потребе тржишта рада обухваћена су 152 лица. Закључно са 2017. годином 7.378 младих похађало је обуке за управљање каријером, за тражење посла и ученичко предузетништво, 452 младих је похађало стручне обуке, од којих је 243 запослено у текстилној индустрији, у областима заваривања, сектору корисничких услуга, аутомобилској индустрији и др, 412 младих је подржано у отпочињању сопственог посла у области пољопривреде, док је 944 младих Рома и Ромкиња (укључујући и 198 повратника) обухваћено каријерним вођењем и саветовањем и програмима обука.

Током 2017. године настављено је са реализацијом пројекта *„Платформа за запошљавање и социјалну политику (ЕСАП)”* који се спроводи у склопу ИПА 2015 вишекорисничке грант шеме и обухвата земље западног Балкана. Пројекат финансира Европска комисија а носилац пројекта је Регионални савет за сарадњу и Међународна организација рада уз подршку Генералног директората за запошљавање, социјална питања и инклузију Европске комисије. Пројекат има за циљ да допринесе унапређењу политике,

институционалном оквиру и резултатима, као и регионалној сарадњи у областима запошљавања, људског капитала и социјалне политике у земљама западног Балкана. Одржано је више тематских састанака и покренута је иницијатива за реализацију поступка међусобног учења (benchmarking learning) базираног на методологији која се примењује у земљама ЕУ.

У оквиру Пројекта *„Промовисање инклузивних тржишта на западном Балкану”* који спроводе УНДП и Међународна организација рада уз финансијску подршку Аустријске развојне агенције (АДА), припремљен је *Компаративни извештај о интегрисаном вођењу случаја у земљама западног Балкана* који је показао да је у свим наведеним земљама, правним и политичким оквиром предвиђен заједнички рад јавних служби за запошљавање и центара за социјални рад у делу интегрисаног вођења случаја, али да пракса често не кореспондира са предвиђеним оквиром. Сходно налазима, за 2018. годину планирана је реализација консултативног процеса са надлежним институцијама, организовање тематских обука и израда оперативних докумената.

IV ТАБЕЛА РЕАЛИЗОВАНИХ ПРИОРИТЕТА, МЕРА И АКТИВНОСТИ НАПЗ

I. ПОБОЉШАЊЕ УСЛОВА НА ТРЖИШТУ РАДА И УНАПРЕЂЕЊЕ ИНСТИТУЦИЈА ТРЖИШТА РАДА

Мера/активност	Исход / Очекивани резултат	Носиоци активности	Извор финансирања	Извештај о предузетим мерама и активностима
1.1. Унапредити стратешки и законодавни оквир у области рада и запошљавања	Утврђени даљи правци развоја политике запошљавања до 2020. године предложени у оквиру Ревизије (процене успешности) Националне стратегије запошљавања за период 2011-2020. године – за првих пет година имплементације, примењују се у процесу израде НАПЗ. Припремљена законска решења којима се доприноси побољшању регулаторног оквира у области рада (нацрти закона о: агенцијама за привремено запошљавање, привременом радном ангажовању на сезонским пословима, штрајку, мирном решавању радних спорова, Социјално-економском савету). Припремљена законска решења која доприносе побољшању стања на тржишту рада кроз развој социјалног предузетништва.	МРЗБСП Учесници/партнери Надлежна министарства Социјални партнери	Буџет РС	У сарадњи са МОР, Светском банком и Европском комисијом, припремљен је документ „Процена успешности Националне стратегије запошљавања за период 2011-2020. године, за првих пет година од примене ове стратегије и утврђивања даљих праваца до 2020. године”. Усвојен је Закон о изменама и допунама Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености („Службени гласник РС”, број 113/17) и Закона о изменама и допунама Закона о запошљавању странаца („Службени гласник РС”, број 113/17). Изменама и допунама Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености омогућено је укључивање и запослених лица (не само незапослених) у програме стицања додатних знања и вештина која су од значаја за одржање запослења. Уведен је нов концепт методологије обрачуна остваривања права на новчану накнаду за случај незапослености на начин да се месечни износ новчане накнаде утврђује множењем дневне новчане накнаде и броја календарских дана у месецу за који се остварује ово право и врши исплата. Ради обезбеђивања боље заштите грађана РС приликом одласка на рад у иностранство, прецизиране су одредбе које уређују услове за оснивање агенција за запошљавање, на начин да је утврђена забрана обављања делатности у трајању од три године за оснивача агенције који је актом надлежног инспекцијског органа утврђено да је као нерегистрован привредни субјект обављао послове запошљавања. Изменама и допунама Закона о запошљавању странаца уведена је нова врста дозволе за рад, и то радна дозвола за стручно оспособљавање и усавршавање, односно прецизирани су услови за прибављање дозволе за рад за странце који обављају обуку. У циљу подстицања аудиовизуелне производње у РС чланови ауторске и глумачке екипе, изузети су од примене закона. Такође, уведена је и могућност продужења радне дозволе за упућена лица и кретање у оквиру привредног друштва, за период до две године, за лица која обављају послове или услуге од интереса за РС, што је у функцији повећања страних инвестиционих улагања у РС. У области рада, Законом о изменама и допунама Закона о раду („Службени гласник РС”, број 113/17) уведена је обавеза послодавца да на основу уговора о раду или другог уговора о обављању послова закљученог у складу са овим законом поднесе јединствену пријаву на обавезно социјално осигурање у року

				прописаном законом којим се уређује Централни регистар обавезног социјалног осигурања, а најкасније пре ступања запосленог и другог радно ангажованог лица на рад. На тај начин се спречава досадашња пракса појединих послодаваца да радно ангажују лица „на црно“ без пријаве на обавезно социјално осигурање – а да у моменту вршења контроле од стране инспекције рада фиктивно антидатирају уговоре о раду, са образложењем да имају рок од 3 дана од дана ступања запосленог и другог радно ангажованог на рад да пријаве на обавезно социјално осигурање. Поред тога прецизиране су и допуњене поједине одредбе Закона о раду, у циљу њиховог ефикаснијег спровођења у пракси. Настављене су активности на изради прописа о привременом радном ангажовању на сезонским пословима у одређеним делатностима, прописа о раду преко агенција за привремено запошљавање, прописа о штрајку, прописа о мирном решавању радних спорова и прописа о социјалном предузетништву. УПС активно је учествовала у раду радних група које се баве унапређењем стратешког и законодавног оквира у области рада и запошљавања и пратећим стручним активима. Представници репрезентативних синдиката залажу се за равноправно социјално партнерство у процесу обликовања радног законодавства и оквира у којима ће се колективно преговарати, као и области политике запошљавања и реформе јавне управе. УГС НЕЗАВИСНОСТ је, и током 2017. године, активно учествовао у реализацији <i>Пројекта заштите деце од злоупотребе дечијег рада</i> који је спроводила Међународна организација рада. У оквиру овог пројекта, израђена је и Листа опасних послова за децу која је, усвајањем Уредбе о утврђивању опасног рада за децу са пратећом Табелом опасних послова за децу, постала саставни део нормативног система РС.
1.2. Примена Програма реформи политике запошљавања и социјалне политике	Спроведене реформске активности у области политике запошљавања и социјалне политике.	МРЗБСП Учесници/партнери Надлежна министарства Социјални партнери Организације цивилног друштва	Будет РС Вишекорисничка ИПА 2015 УН агенције СДЦ	Социјални партнери, као чланови Радне групе за припрему НАПЗ на заједничким састанцима су информисани и презентовани су им резултати анализа и евалуација мера активне политике запошљавања и учествовали су на четири регионална састанка организована током 2017. године са представницима локалних самоуправа и локалних савета за запошљавање под називом „<i>Улога јединица локалне самоуправе у остваривању циљева политике запошљавања</i>“. Активности СССС у области политике запошљавања огледају се у реализацији/партнерству у бројним пројектима: „<i>Дунав@рад</i>“ (подизање свести о значају нових форми запошљавања и утицају дигитализације у региону Подунавља, као и разумевање ефеката на активност синдиката); „<i>Промена традиционалног начина</i>

				размишљања кроз колективне уговоре на Западном Балкану” (подизање свести о значају нових, иновативних мера како би се олакшало усклађивање рада и породичног живота у земљама Западног Балкана и разбијање стереотипа о „типично мушким” и „типично женским” занимањима и подстицање могућности запошљавања за оба пола); „Нове прилике за достојанствен рад младих” и „Дисмис – утицај дигиталног тржишта рада на јако и одрживо запошљавање”. СССС је са Фондацијом Фридрих Еберт и УГС Независност организовао серију састанака/конференција о запошљавању и социјалној ситуацији у РС: „Ка ефикаснијој политици запошљавања”, „Квалитет запослености и тржиште рада у Србији” и др. УГС НЕЗАВИСНОСТ је учествовао у раду радионице „Дизајнирање политике запошљавања на Балкану” коју је организовао МОР у Тирани, а на којој су били и представници СССС, УПС и МФ. Учествовали су и у раду конференције „Достојанствено радити у Србији – ка бољој заштити права запослених” која је, у организацији Фондације Центар за демократију одржана 22. децембра 2017. године.
1.3. Примена Програма економских реформи за период од 2016. До 2018. године	Спроведене реформске активности у области политике запошљавања и социјалне политике.	МРЗБСП НСЗ Учесници/партнери Надлежна министарства РСЈП	Буџет РС Донације и међународне финансијске институције Светска банка	Током 2017. године реализација Приоритетне структурне реформе 14 одвијала се у складу са постављеним активностима и временским оквиром. Представници институција надлежних за реализацију активности у области <i>Тржиште рада и запошљавање</i> учествовали су у консултативном процесу са представницима Европске уније и извештавали у складу са постављеним роковима. Представници УГС НЕЗАВИСНОСТ су учествовали на консултативном састанку са представницима Европске комисије у Делегацији Европске уније који је одржан 22. новембра 2017. године, током ког су изнели своје ставове у погледу спровођења Програма економских реформи, као и у погледу приоритета дефинисаних у ревизији овог Програма. УГС НЕЗАВИСНОСТ је учествовао и у раду више састанака Радне групе 17 НКЕУ за Поглавља 2 и 19, са темом новог Програма економских реформи за период од 2018. до 2020. године, као и у раду завршне конференције Платформе за праћење ЕСРП и ЕРП која је одржана 22. децембра 2017. године.
1.4. Унапредити капацитете НСЗ	Повећање броја саветника у НСЗ који раде директно са незапосленим лицима, активним тражиоцима запослења, кроз унутрашњу реорганизацију НСЗ. Донет програм стручног	НСЗ	Буџет РС Светска банка	Током 2017. године НСЗ је реализовала активности које су имале за циљ повећање броја запослених на пословима саветника за запошљавање и то: - премештањем запослених у филијалама који раде на административним пословима на послове саветника за запошљавање под условом да испуњавају услове за рад на овим пословима, утврђене Правилником о организацији и

	оспособљавања и усавршавања запослених у НСЗ и систем провере стручне оспособљености у примени.			систематизацији послова у НСЗ уз обавезу интерне сертификације у року од 12 месеци од распоређивања на послове саветника за запошљавање и - пријемом у радни однос на одређено време у филијалама у којима постоји веће одступање лица, а у оквиру законом прописане квоте од 165 запослених на одређено време због потребе посла на нивоу целе НСЗ. На крају извештајног периода је укупан број ангажованих саветника за запошљавање/саветника за запошљавање ОСИ на одређено време повећан за 30% и износио је 81 (на дан 31.децембар 2016. године је на овим пословима на одређено време било ангажовано укупно 62 запослених). Наведеним активностима НСЗ је смањила стандардну девијацију оптерећености саветника за запошљавање/саветника за запошљавање ОСИ са почетне вредности од 379 из децембра месеца 2016. године на 287 на дан 31. децембар 2017. године.
1.5. Унапредити квалитет и ефикасност услуга посредовања у запошљавању НСЗ	Акциони план НСЗ за унапређење квалитета услуга које се пружају послодавцима и незапосленим лицима усвојен и у примени. Организоване обуке за запослене у НСЗ за рад са послодавцима. Организоване обуке за запослене у НСЗ о примени савремених метода рада посебно метода и техника саветовања теже запошљивих лица, са посебним фокусом на профилисање. Унапређено управљање обимом клијената на нивоу филијала.	НСЗ	Буџет РС Светска банка	Током 2017. године у НСЗ отпочело је спровођење поступка интерне сертификације запослених на пословима саветника за запошљавање/саветника за запошљавање ОСИ. Наиме, донет је Правилник о изменама и допунама Правилника о стручном усавршавању и оспособљавању и увођењу у посао запослених у НСЗ којим се прописује обавеза и поступак сертификације и дефинисан је минимум стандарда за сертификацију, а услов за добијање сертификата је на дан 31. децембар 2017. године испунило 534 запослених, што је 85,03 % од укупног броја запослених на овим пословима, чиме је остварен индикатор (ДЛИ 6.2.–85% сертификованих саветника за запошљавање/саветника за запошљавање ОСИ) уговорен са Светском банком. Током 2017. године организоване су интерне обуке којима је присуствовало 572 запослених у филијалама НСЗ (обука за рад на пословима евидентичара, индивидуални рад са тражиоцима запослења и посредовање у запошљавању, обука за рад са тешким клијентима, обука за рад са тешким клијентима за евидентичаре, обука за коришћење интегрисаног Информационог система НСЗ - тренинг тренера, рад са послодавцима, и рад са тражиоцима запослења). Пореска управа је током 2017. године одржала две обуке тренера у НСЗ и РАС на тему подношења пореских пријава у електронском облику. Смањена је стандардна девијација оптерећености саветника за запошљавање/саветника за запошљавање ОСИ са почетне вредности од 379 из децембра месеца 2016. године на 287 на дан 31.

				децембар 2017. године.
1.6. Унапредити квалитет и ефикасност услуга каријерног вођења и саветовања	Обезбеђени људски и материјални ресурси у НСЗ за планирање каријере и каријерно информисање. Обезбеђени ресурси за реализовање мера АПЗ у свим филијалама НСЗ укључујући новоотворене Центре за информисање и професионално саветовање. Ојачани капацитети Канцеларије за младе у јединицама локалне самоуправе. Повећан број корисника услуга каријерног вођења и саветовања, посебно младих.	НСЗ Учесници/партнери Канцеларије за младе Јединице локалне самоуправе	Буџет РС ИПА 2012 Буџет јединице локалне самоуправе	Током 2017. године, од стране НСЗ реализоване су следеће услуге каријерног вођења и саветовања: - у Центрима за информисање и професионално саветовање (ЦИПС), услугу непосредног информисања о могућностима за развој каријере добило је 11.873 корисника, од тога 8.218 младих до 30 година. Регистрован је већи број корисника услуга информисања, превасходно у ЦИПС који су подржани у оквиру пројекта ИПА 2012; - посредним информисањем корисника преко електронске интерактивне верзије Водича за избор занимања, обухваћено је 67.685 корисника; - услугом саветовања о могућностима за развој каријере је обухваћено 9.721 корисника, од тога 6.158 младих до 30 година. У оквиру пројектних активности „Подстицање запошљавања младих” значајан број младих обухваћен је обукама за управљање и развојем каријере.
1.7. Унапредити капацитете агенција за запошљавање и развити различите облике сарадње агенција и НСЗ	Ојачани капацитети агенција посебно за обављање послова професионалне оријентације, саветовања о планирању каријере, вођење евиденција и др. Наставак припремних активности за приступање ЕУРЕС мрежи.	НСЗ Учесници/партнери Агенције за запошљавање	Буџет РС Вишекорисничка ИПА 2015	НСЗ је током 2017. године остварила сарадњу са више агенција за запошљавање која се огледала првенствено у оглашавању потреба за запошљавањем агенција на сајту НСЗ, периодичном издању часописа „Послови” и огласним таблама НСЗ. На сајмовима запошљавања које је организовала НСЗ током 2017. године омогућено је учешће агенцијама за запошљавање које су на штандовима истакле потребе послодаваца за које врше услуге посредовања.
1.8. Јачати капацитете локалних савета за запошљавање и подстицати дијалог и сарадњу на регионалном нивоу	Развијена партнерства и сарадња јединица локалне самоуправе у циљу подстицања размене примера добре праксе и координације локалних политика. Формирани заједнички локални савети за запошљавање удруживањем више јединица локалне самоуправе на регионалном нивоу. Развијање стандарда и модела за укључивање представника привредног и омладинског сектора, односно канцеларија за младе у локалне савете за запошљавање у својству сталних чланова савета.	МРЗБСП НСЗ Учесници/партнери Јединице локалне самоуправе Стална конференција градова и општина (СКГО) МОС Канцеларије за младе Социјални партнери	Буџет РС Буџет јединице локалне самоуправе СДЦ ГИЗ	У циљу обезбеђивања могућности за размену искустава између јединица локалне самоуправе и локалних савета за запошљавање о процесу реализације ЈАПЗ, добијања информација о потенцијалним проблемима и препрекама са којима се у истом суочавају, а који могу бити превазиђени кроз процес припреме ЈАПЗ за 2018. годину, као и о потенцијалним видовима подршке јединицама локалне самоуправе и локалним саветима за запошљавање који су у функцији унапређења процеса и квалитета израде ЈАПЗ као одговора на стање, потребе и могућности локалног тржишта рада, МРЗБСП и НСЗ су, у периоду мај-јул 2017. године а уз подршку СДЦ, пројекта техничке подршке из ИПА 2012 програмског циклуса и ГИЗ, реализовали четири регионална састанка на тему „Улога јединица локалне самоуправе у остваривању циљева политике запошљавања“, на којима је учешће узело 166 представника 70 јединица локалне самоуправе, филијала и Дирекције НСЗ, МРЗБСП, других институција и социјалних партнера, донатора и експерата.

				Током састанка, који су имали форму <i>peer-review</i>, представљени су стање и изазови на локалним тржиштима рада, укључујући и информације и примере добре праксе у реализацији локалних акционих планова запошљавања, новине у области политике запошљавања, реализација мера АПЗ у 2016. и 2017. години, пројекти „Подстицање запошљавања младих” и „Подришка спровођењу Програма реформи политике запошљавања и социјалне политике (ЕСРП) са фокусом на политику запошљавања и повећања запошљивости младих”, као и резултати анализе „Процена области, опсега и ефеката ЛАПЗ у периоду 2010-2016. године”. Резултат састанака представљају заједнички закључци, који имају форму својеврсних смерница за креирање политике запошљавања на основу потреба локалног тржишта рада, укључујући и предлоге за даље правце развоја сарадње са и међу јединицама локалне самоуправе. Развијени су Предлог пословника о раду локалног савета за запошљавање, Смернице за израду ЛАПЗ и Водич за међуопштинско планирање политике запошљавања које су представљене током дводневног циклуса обука за представнике НСЗ и локалних савета за запошљавање који је реализован уз подршку ИПА 2012 пројекта.
1.9. Јачати капацитете предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом	Пружена стручна помоћ и обезбеђена финансијска средстава за побољшање услова рада и подстицање развоја носилаца послова професионалне рехабилитације.	МРЗБСП НСЗ Учесници/партнери Предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање ОСИ Удружење инвалидских предузећа Србије (УИПС)	Буџет РС Буџетски фонд за професионалну рехабилитацију и подстицање запошљавања ОСИ ИПА 2013	Током 2017. године настављено је са пружањем стручне и финансијске подршке предузећима за професионалну рехабилитацију и запошљавање ОСИ. На дан 31. децембар 2017. године регистровано је 51 предузеће за професионалну рехабилитацију и запошљавање ОСИ са важећом дозволом за рад, од чега је за 6 предузећа решење о издавању дозволе за обављање делатности донето у 2017. години. Ова предузећа запошљавају укупно 1.881 лице, од којих је 1.261 ОСИ. Имајући у виду значај предузећа у сегменту послова професионалне рехабилитације ОСИ, током 2017. године, предузећима је издато 13 решења о одобрењу за спровођење мера и активности професионалне рехабилитације ОСИ. Укупно исплаћена средства из Буџетског фонда предузећима за професионалну рехабилитацију и запошљавање ОСИ за субвенције зарада ОСИ и побољшање услова рада унапређење производних програма, увођење стандарда, побољшање квалитета производа и пружених услуга, прилагођавање радних места или у друге сврхе у 2017. години износе 695.936.913,99 динара. Током 2017. године УПС је реализовала пројекат „Подришка у запошљавању особа са инвалидитетом” коју је финансијски подржао МОР. У склопу активности, реализовано је истраживање о положају ОСИ у погледу рада и запошљавања како међу ОСИ тако и међу послодавцима. На бази округлих столова и фокус група које

				су организоване у Шапцу, Параћину, Новом Саду, Лесковцу и Београду (у којима је учествовало око 150 лица, представника локалних власти, ОСИ и послодаваца) креиран је Водич за послодавце за запошљавање ОСИ. Такође, формирана је мрежа послодаваца која запошљавају ОСИ са циљем размене искустава и знања о томе како развијати инклузивну радну средину на ефектан и одржив начин, као и могућност заједничког деловања у правцу позитивних промена.
1.10. Унапредити методе евалуација мера активне политике запошљавања (АПЗ)	Примењује се ревидирана методологија мониторинга и евалуације активне политике запошљавања у складу са Акционим планом за мониторинг и евалуацију мера АПЗ усвојеним од стране НСЗ. Спроведене евалуације мера АПЗ. Израђени евалуациони извештаји за мере АПЗ на локалном и националном нивоу. Евалуациони извештаји се користе у процесу креирања политике запошљавања, посебно у процесу израде НАПЗ.	МРЗБСП НСЗ	Буџет РС Светска банка	Тендерски поступак избора консултантске фирме (чији је задатак да у сарадњи са НСЗ изради Акциони план о надзору, евалуацији и редизајнирању мера АПЗ и профилисању незапослених лица) није спроведен у 2017. години. <i>Анализа мера субвенционисаног запошљавања</i> урађена је (у оквиру Пројекта „Подришка спровођењу Програма реформи политике запошљавања и социјалне политике (ЕСРП) у Републици Србији са фокусом на политику запошљавања и повећања запошљивости младих”) са циљем унапређења мера АПЗ у НАПЗ за наредну календарску годину, посебно у делу прецизнијег таргетирања теже запошљивих незапослених лица. Анализа субвенције за запошљавање незапослених из категорије теже запошљивих урађена је за учеснике из 2016. године, а како уговорна обавеза и даље траје, ефекти мере су приказани за субвенције из ранијих година (из периода 2011-2013. године). Анализа субвенције за самозапошљавање урађена је за учеснике из 2014. године како би могли да се сагледају и ефекти мере на запошљавање. Налази, закључци и препоруке интегрисани су у НАПЗ за 2018. годину.
1.11. Спровођење анкете за праћење потреба и прогнозирања кретања на тржишту рада и унапређење процедура за планирање на националном и локалном нивоу	Спроведена анкета послодаваца о потребама за занимањима, квалификацијама и знањима и вештинама радне снаге коју запошљавају или намеравају да запосле, на нивоу филијала НСЗ. Израђени прогностички извештаји на локалном и националном нивоу. Извештаји о прогнозама кретања на тржишту рада се користе у процесу креирања политике запошљавања, политике образовања, у процесу израде НАПЗ и ЛАПЗ, као и израде плана рада филијала НСЗ.	НСЗ Учесници/партнери Удружења послодаваца	Буџет РС	Анкета послодаваца је реализована у децембру 2017. године на узорачком оквиру од 11.180 предузећа који је стратификован према територијалном принципу (према областима у надлежности 30 филијала НСЗ), затим према осам макросектора привредне делатности предузећа, као и према величини предузећа (подела на мала, средња и велика). Случајним узорковањем издвојено је 5.012 предузећа за анкетирање, од којих је обрађено 4.950, док је реализовани узорак достигао 3.518 одговорених упитника, што чини стопу од 71,1% реализације и даје потребну поузданост и валидност резултатима анализе података. При томе, само 4,2% послодаваца се уздржало од давања процене запошљавања и отпуштања радника у 2018. години. На основу одговора послодаваца за 2018. годину, процењује се да ће бруто стопа креирања послова у предузећима износити 10,4%, а бруто стопа гашења послова 5,3%, што би довело до раста нето стопе креирања послова од 5,1%, као и до нешто мање стопе реалокације послова од 15,7%. Раст запослености предвиђен је у

				већини макросектора делатности, а највеће очекиване стопе раста регистроване су у макросекторима: <i>Стручне, административне, здравствене и уметничке делатности</i> (8,0%), <i>Грађевинарство</i> (5,9%), <i>Прерађивачка индустрија</i> (5,6%), <i>Трговина и поправка моторних возила</i> (5,5%), затим <i>Саобраћај и складиштење, смештај и информисање</i> (5,0%), док негативне стопе нису забележене ни за један макросектор. Када је реч о креирању и гашењу послова према величини предузећа, мала предузећа очекују нето стопу раста од 8,2%, средња 4,6%, док велика очекују нето стопу креирања послова од 2,7%. Посматрано према регионима, као и према претходним карактеристикама, сви очекују позитивне нето стопе раста, а редослед је следећи: Војводина (6,9%), Шумадија и Западна Србија (5,2%), Београд (4,8%) и Јужна и Источна Србија (3,8%).
1.12. Активација радно способних корисника новчане социјалне помоћи	Успостављена сарадња НСЗ, центара за социјални рад и образовних установа и канцеларија за младе и унапређене процедуре за пружање интегрисаних услуга на локалном нивоу. Потписани споразуми о сарадњи између филијала НСЗ и центара за социјални рад.	МРЗБСП НСЗ Учесници/партнери МПНТР МОС Центри за социјални рад Канцеларије за младе	Буџет РС Светска банка УН агенције	У складу са Уредбом о мерама социјалне укључености корисника НСП, НСЗ је потписала један нов протокол о сарадњи са центром за социјални рад. На основу раније потписаних протокола о сарадњи, у 22 филијале НСЗ, одржано је 358 састанка са представницима центара за социјални рад, у циљу координације активности између институција, планирања и реализације заједничких активности и размене података. Активација радно способних корисника НСП је предмет измена и допуна Закона о социјалној заштити чија је израда у току.
II. ПОДСТИЦАЊЕ ЗАПОШЉАВАЊА И УКЉУЧИВАЊА ТЕЖЕ ЗАПОШЉЛИВИХ ЛИЦА НА ТРЖИШТЕ РАДА И ПОДРШКА РЕГИОНАЛНОЈ И ЛОКАЛНОЈ ПОЛИТИЦИ ЗАПОШЉАВАЊА				
Мера/активност	Исход / Очекивани резултат	Носиоци активности	Извор финансирања	Извештај о предузетим мерама и активностима
2.1. Побољшати ефикасност посредовања у запошљавању, са посебним фокусом на категорије теже запошљивих лица	Посредовано према потребама послодаваца. Информисани послодавци о остваривању олакшица и могућностима запошљавања теже запошљивих лица (млади до 30 година, старији од 50 година, вишкови запослених, лица без квалификација и нискоквалификовани, дугорочно незапослени, Роми, особе са инвалидитетом, радно способни корисници новчане социјалне помоћи, млади до 30 година старости са статусом деце палих бораца, млади до	НСЗ	Буџет РС	Филијале НСЗ регистровале су потражњу за 81.156 извршиоца. На основу критеријума из пријава послодаваца извршена је прелиминарна селекција кандидата, информисање о условима понуде и послодавцима је упућено 263.201 кандидата, ради избора за заснивање радног односа или друге врсте радног ангажовања. Запослено је 38.382 лица, што представља 47,29% задовољења исказаних потреба послодаваца. Извршено је и 28.527 обилазака послодаваца у циљу обезбеђивања пријава слободних послова за посредовање у запошљавању лица са евиденције НСЗ, испитивања будућих потреба послодаваца, успостављања сарадње са новооснованим послодавцима и онима који се последње две године нису обраћали НСЗ за посредовање у запошљавању, као и информисања о мерама АПЗ и услугама НСЗ усмерених на запошљавање теже запошљивих лица. Као резултат описаних активности са послодавцима, по пријављеним потребама за

	30 година старости који су имали/имају статус детета без родитељског старања, жртве трговине људима и жртве породичног насиља).			запошљавање у 2017. години, послодавцима су упућена укупно 96.740 лица из категорија: млади до 30, старији од 50, вишкови запослених и Роми. На основу извршених посредовања у запошљавању, запослено је 21.034 лица из наведених категорија. Током 2017. године филијалама НСЗ поднето је 1.411 пријава потреба за запошљавањем/радним ангажовањем 3.074 незапослене ОСИ. Након спроведеног поступка прелиминарне селекције кандидата, по неведеним пријавама, послодавцима је упућено укупно 5.295 незапослених ОСИ. На основу поднетих извештаја о реализацији, запослено је 1.846 ОСИ.
2.2. Подстицати запошљавање теже запошљивих лица коришћењем субвенција за запошљавање	Запошљавање лица из категорије теже запошљивих лица (млади до 30 година старости - без квалификација/са ниским квалификацијама или млади који посао траже дуже од 12 месеци, старији од 50 година, вишкови запослених, Роми, особе са инвалидитетом, радно способни корисници новчане социјалне помоћи, млади до 30 година старости са статусом деце палих бораца, млади до 30 година старости који су имали/имају статус детета без родитељског старања, жртве трговине људима и жртве породичног насиља), кроз програм субвенција за запошљавање.	НСЗ Учесници/партнери Јединице локалне самоуправе	Буџет РС ИПА 2013 Буџет јединице локалне самоуправе	Током 2017. године уз субвенцију за запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих запослено је укупно 3.667 лица (47,9% или 1.756 лица су жене). Субвенцију за самозапошљавање остварило је укупно 3.680 (1.848 жена) лица, од којих 3.539 припада категорији теже запошљивих. Програмом менторинга у 2017. години обухваћено је укупно 443 предузетника/корисника субвенције за самозапошљавање. Током 2017. године УПС посебну пажњу је посветила политици запошљавања са акцентом на теже запошљиве категорије незапослених лица, односно ОСИ и младе. Уз подршку швајцарске организације Solidar Swiss Labour Assistance, пилотиран је модел стручних пракси за младе у којима је учествовало 15 послодаваца где су се поред практиканата финансијски подстицали и ментори који су младе уводили у посао. Пре организовања праксе, ментори су прошли обуку како би на што ефикаснији начин пренели неопходна знања и како би младе увели у посао. Такође, обављено је анкетирање послодаваца у Београду, Нишу, Суботици и Новом Саду. Анкета се базирала на проблемима и препрекама са којима се сусрећу послодавци током организовања стручне праксе и након реализоване праксе за све практиканте урађена је евалуација на бази које су креиране препоруке и могућности за унапређивање модела. У склопу регионалног пројекта „Јачање социјалног дијалога у земљама западног Балкана”, урађена је и брошура која се бави питањем младих у неформалној економији у земљама у региону.
2.3. Развој концепта програма мобилности незапослених лица у тражењу посла, укључујући и сезонске послове	Предложене нове мере подршке у циљу повећања мобилности и запошљавање теже запошљивих лица, посебно у мање развијеним општинама (на пилот основи). Предложене нове мере активације незапослених лица на тржиште рада, кроз ангажовање на сезонским	МРЗБСП НСЗ	Буџет РС ИОМ	Одржана су три састанка надлежних институција, укључујући и организације обавезног социјалног осигурања, са циљем утврђивања најадекватнијег модела нормативног уређења о привременом радном ангажовању на сезонским пословима у области пољопривреде. На основу успостављене сарадње НСЗ са НАЛЕД и ГИЗ, у 15 градова одржани су Инфо дани у оквиру Пројекта „Повећање прилика за запошљавање сезонских радника”. Инфо дани намењени су како послодавцима који запошљавају/радно ангажују раднике за обављање сезонских

	пословима.			послова у пољопривреди, тако и тражиоцима запослења који се запошљавају/ратно ангажују на наведеним пословима Током 2017. године од укупног броја тражених извршилаца (81.156) преко НСЗ, за 1.388 извршилаца послодавци су тражили услугу међурегионалног посредовања ради задовољавања потреба на који начин је запослено 172 лица.
2.4. Спровођење пакета услуга за вишкове запослених	Интензивирана сарадња НСЗ, јединица локалне самоуправе и послодаваца који имају вишкове запослених и послодаваца који имају потребе за новим запошљавањем, у циљу превенције пасивизације и дугорочне незапослености лица из категорије вишкова. Лица у статусу вишкова запослених обухваћена пакетом услуга и приоритетно се укључују у мере АПЗ.	НСЗ Учесници/партнери Социјални партнери Јединице локалне самоуправе	Буџет РС Светска банка Буџет јединице локалне самоуправе	У току 2017. године, 74 послодавца доставило је НСЗ 81 предлог Програма за решавање вишка запослених са предвиђеним вишком од 6.917 лица. Обављено је укупно 45 састанака са руководством 41 послодавца, а укупно 2.020 лица потенцијалних вишкова информисано је о услугама које пружа, односно о програмима и мерама активне политике запошљавања које реализује НСЗ. У циљу прикупљања потреба за запошљавањем филијале НСЗ реализовале су 290 обилазака 260 послодаваца. Као резултат извршених обилазака, послодавци су НСЗ доставили 586 пријава потребе за запошљавањем 2.177 извршилаца. На подручјима где су послодавци решавали вишак запослених, филијале НСЗ су оствариле сарадњу са 6 јединица локалне самоуправе које су се активно укључиле у процес решавања вишка као и са 924 послодавца. Као резултат извршених обилазака, послодавци су доставили НСЗ 1.460 пријава потребе за запошљавањем 6.686 извршилаца. У склопу пакета услуга за вишкове запослених, а у циљу циљу превенције незапослености, обављено је 353 индивидуалних разговора са потенцијалним вишковима запослених, а у мере АПЗ (обука за активно тражење посла, обука за развој предузетништва, психолошка подршка планирању каријере) укључено је 63 лица из ове категорије односно пре пријаве на евиденцију незапослених. У 2017. години на евиденцију НСЗ пријавило се укупно 27.768 лица из категорије вишак запослених, од чега су 14.806 жена. Укупан број вишкова запослених (новопријављени и остали) са којима је утврђен индивидуални план запошљавања износи 51.858, а у мере активне политике запошљавања укључено је 12.541 (12.017 реализацијом мера АПЗ од стране НСЗ и додатних 524 лица уз подршку ИПА 2012) лице из категорије вишка запослених. УПС је остварила сарадњу са удружењем жена „Жене на прекретници“, које су у статусу вишка запослених са циљем успостављања контакта са послодавцима и реинтеграције на тржиште рада.
2.5. Укључивати незапослена лица старија од 50 година у мере активне политике	Повећан број незапослених лица старијих од 50 година укључених у мере АПЗ и запослених уз субвенцију за самозапошљање и субвенцију за запошљавање.	НСЗ Учесници/партнери Јединице локалне самоуправе	Буџет РС ИПА 2013 Буџет јединице локалне самоуправе	Током 2017. године у мере АПЗ, укључено је 28.224 (27.037 реализацијом мера АПЗ од стране НСЗ и додатних 1.187 лица уз подршку ИПА 2012) лица из категорије старијих од 50 година, што представља повећање за 3.732 лица (15,24%), у односу на 2016. годину.

запошљавања		Социјални партнери		Уз субвенцију за samozapoшљавање подржано је покретање сопственог посла 945 лица из категорије старијих од 50 година, односно субвенцијом за запошљавање лица из категорије теже запошљивих подржано је запошљавање 1.667 лица из ове категорије.
2.6. Спровођење пакета услуга за младе	Повећан број младих укључених у мере АПЗ (посебно у програм стручне праксе) и повећано запошљавање младих до 30 година – без квалификација/са ниским квалификација или младих који посао траже дуже од 12 месеци уз субвенцију за запошљавање.	НСЗ Учесници/партнери Јединице локалне самоуправе МОС Канцеларије за младе Социјални партнери Организације цивилног друштва	Буџет РС Буџет јединице локалне самоуправе ИПА 2012 СДЦ	Током 2017. године у мере АПЗ укључено је 56.617 (53.078 реализацијом мера АПЗ од стране НСЗ и додатних 3.539 уз подршку ИПА 2012) младих до 30 година. Програмом стручне праксе обухваћено је 3.915 незапослених лица до 30 година старости. МОС је финансирало седам пројеката у укупном износу од 12.751.645 динара кроз које је програм стручне праксе прошло 170 младих (95 младих кроз пројектне активности удружења грађана и 75 младих кроз пројектне активности канцеларија за младе) у области занатских занимања, агрономије, привреде и рада у цивилном сектору. Кроз пројекат „Промоција запошљавања младих” у програм стручне праксе укључено је 36 младих, од којих је 17 младих жена. Уз подршку швајцарске организације Solidar Swiss Labour Assistance, током 2017. године спроведен је пројекат под називом „Добар ментор=Одлична пракса”. УПС је обезбедила финансијска средства за накнаду за 15 ментора и 15 лица на пракси за једномесечну праксу и паралелно са тим реализовала истраживање које се бави анализом ставова послодаваца о стручној пракси у РС. Резултати истраживања и пилотирање програма стручна пракса представљени су на завршној националној конференцији у Београду. Такође, у сарадњи са репрезентативним синдикатима започета је реализација пројекта „Нове могућности за достојанствен рад младих у Србији” са циљем унапређења социјалног дијалога и сарадње социјалних партнера ради заједничког деловања у правцу изналажења предлога за смањење стопе незапослености младих у РС. Пројекат финансира Министарство спољних послова Краљевине Данске. УГС НЕЗАВИСНОСТ је учествовао у раду дводневне радионице МОР на тему „Креирање програма запошљавања младих”, са посебним фокусом на искуства европских земаља у примени Гаранције за младе. Узето је учешће на скупу <i>Представљање платформе МОНС</i> у организацији ФРЕН, у раду Конференције „Национални дијалог за запошљавање младих: Нови приступи, нови изазови” у организацији СИПРУ, у раду Округлог стола на тему „Бољи услови за запошљавање младих” и сл.
2.7. Промовисати и подстицати предузетништво	Повећан број младих, посебно младих до 30 година старости са статусом деце палих бораца и младих до 30	НСЗ МОС	Буџет РС ИПА 2013 Буџет јединице	Током 2017. године информативно-саветодавне услуге користило је 4.977 (2.213 жена) младих до 30 година, Обуку НСЗ „Пут до успешног предузетника” завршило је 3.262 (1.379 жена) младих до

међу младима	година старости који су имали/имају статус детета без родитељског старања који су информисани о могућностима подршке за самозапошљавање. Пружена подршка младим предузетницима путем специјалистичких обука, доделе субвенције за самозапошљавање и програма менторинга у току прве године пословања. Развијени механизми за финансијску подршку младима при покретању сопственог бизниса, посебно финансирањем старт-ап (Startup), социјалног и иновативног предузетништва, као и различитим видовима удруживања у руралним подручјима. Развијене афирмативне мере намењене младим женама, које желе да постану предузетнице, посебно у руралним и мање развијеним подручјима. Унапређени и подржани различити видови омладинског, ђачког и студентског удруживања.	Учесници/партнери МП и РАС МПНТР Јединице локалне самоуправе Канцеларије за младе Организације цивилног друштва	локалне самоуправе СДЦ	30 година, а субвенција за самозапошљавање одобрена је за 956 (440 жена) младих. Програмом менторинга обухваћено је 107 младих до 30 година старости. Програм подстицања развоја предузетништва кроз финансијску подршку за почетнике у пословању у 2017. години је подржао 254 привредних субјеката са 184.561.982,9 динара бесповратних средстава. Кроз Програм Стандардизовани сет услуга за микро, мала и средња предузећа и предузетнике у 2017. години који се реализује преко акредитованих развојних агенција, потенцијална и постојећа микро, мала и средња предузећа и предузетници могли су у преко 15 градова да користе бесплатне услуге обука, менторинга, пословних савета и добијања пословних информација, као и да се кроз промотивне догађаје информишу о најзначајнијим расположивим видовима подршке. У 2017. години, кроз овај програм одржано је преко 290 обука са око 3.500 полазника, око 157 промоција, око 12.000 пружених информација и око 3.700 сати услуге менторинга постојећим МСПП. Законом о основама система образовања и васпитања предвиђено је да школа може да оснује ученичку задругу. Припремљен је Правилник о ученичким задругама и у току је покретање процедуре за његово доношење. Такође, у току су активности на изради Акционог плана за популаризацију и промоцију ученичких задруга у основним и средњим школама. МОС је финансирало развијање четири бизнис инкубатора у укупном износу од 5.576.615 динара. За спровођење програма омладинског предузетништва (неформално образовање у области предузетништва и покретања сопственог бизниса, покретање бизнис инкубатора, хабова, предузетничких фирми, предузетништво у пољопривреди и креативној индустрији уз подршку ментора, промоција успешних младих предузетника...) МОС је финансирало 10 пројеката организација цивилног друштва у укупном износу од 19.805.303,33 динара кроз које је директно било укључено 1.784 младих, а самозапослено 94 младих. Подржано је и осам пројеката канцеларија за младе који су били усмерени на повећање капацитета за бављење предузетнишвом код младих у укупном износу од 5.320.000,00 динара кроз које је директно било укључено 396 младих. Кроз седам пројеката младима је била пружена менторска подршка. Млади су кроз финансиране пројекте развијали компетенције у областима еколошког предузетништва, агрономије, заната, ИТ индустрија. Кроз пројекат „Промоција запошљавања младих”, 593 младих је стекло вештине за предузетништво од којих је 146 младих жена и 51 припадник ромске националне мањине.
----------------------------	---	---	-----------------------------------	--

				СССС учествује као партнер у пројекту „Нове прилике за достојанствен рад младих”, у оквиру ког је израђена студија Стање и перспективе политике запошљавања младих у Републици Србији и предстоји израда Акционог плана социјалних партнера и реализација обуке чланова за спровођење истог.
2.8. Спровођење пакета услуга за лица без квалификација, нискоквалификоване и дугорочно незапослене	Лица без квалификација, нискоквалификовани и дугорочно незапослени укључени у програме додатног образовања и обуке и друге мере АПЗ.	МРЗСП НСЗ Учесници/партнери МПНТР Јединице локалне самоуправе	Будет РС ИПА 2013 Будет јединице локалне самоуправе	У циљу активације лица без квалификација и нискоквалификованих и дугорочно незапослених, ове категорије незапослених су приоритетно укључиване у мере АПЗ и то: - 38.001 (36.034 лица реализацијом мера АПЗ од стране НСЗ и додатних 1.967 лица уз подршку ИПА 2012) лица без квалификација и нискоквалификованих, - 81.009 (74.915 лица реализацијом мера АПЗ од стране НСЗ и додатних 6.094 лица уз подршку ИПА 2012) лица из категорије дугорочно незапослених.
2.9. Спровођење пакета услуга за особе са инвалидитетом (ОСИ)	ОСИ укључене у мере АПЗ. Обезбеђена подршка и подигнут ниво радно-социјалне укључености ОСИ које се могу запошљавати под посебним условима.	МРЗСП НСЗ Учесници/партнери Удружења ОСИ	Будет РС Будетски фонд за професионалну рехабилитацију и подстицање запошљавања ОСИ ИПА 2013	Током 2017. године обављено је 32.325 индивидуалних разговора са ОСИ у циљу пружања информативно-саветодавне подршке у активном тражењу посла, процене запошљивости и утврђивања индивидуалног плана запошљавања. Након извршених процена запошљивости и утврђених 20.913 индивидуалних планова запошљавања у мере АПЗ укључено је укупно 8.621 (8.449 лица реализацијом мера АПЗ од стране НСЗ и додатних 172 лица уз подршку ИПА 2012) ОСИ. УПС је током 2017. године, уз техничку и финансијску подршку МОР, спровела осмомесечни пројекат усмерен на подршку послодавцима у запошљавању ОСИ. У циљу подршке бољем међусобном разумевању и јачању веза између послодаваца и ОСИ, креирању радних места доступних ОСИ и промоцији инклузивног тржишта рада, пројектне активности су укључивале следеће: - анализа тренутне ситуације у погледу запошљавања ОСИ, - израда водича за послодавце, - формирање мреже послодаваца који запошљавају ОСИ, - израда видео материјала о примерима добре праксе, - четири округла стола на локалном нивоу и завршна конференција на националном нивоу, - израда препорука усмерених на побољшање општих прилика када је у питању запошљавање ОСИ, а намењених Влади РС, послодавцима и друштву у најширем смислу Дискусија је вођена и током округлих столова организованих у Шапцу, Параћину, Новом Саду и Лесковцу, као и националне конференције одржане у Београду током седмице обележавања Међународног дана особа са инвалидитетом, 3. децембра 2017. године.
2.10. Подршка ОСИ	Повећан број прилагођених радних	МРЗБСП	Будетски фонд за	Уз рефундацију примерених трошкова прилагођавања радног места

које се запошљавају под посебним условима	места ОСИ које се запошљавају под посебним условима на отвореном тржишту и обезбеђена средства послодавцима за рефундацију примерених трошкова прилагођавања радних места. Пружена стручна подршка новозапосленој ОСИ (радна асистенција код увођења у посао или на радном месту) и обезбеђена средства за рефундацију трошкова зараде за лице ангажовано на пружању стручне подршке.	НСЗ	професионалну рехабилитацију и подстицање запошљавања ОСИ	запослено је 9 (3 жене) ОСИ, које се запошљавају под посебним условима. Уз рефундацију трошкова зараде лицу ангажованом на пружању подршке на радном месту - радна асистенција, запослено је 13 (5 жена) ОСИ.
2.11. Промовисати запошљавање ОСИ у складу са олакшицама	Информисани послодавце о могућностима коришћења субвенције зараде у трајању од 12 месеци за ОСИ без радног искуства, запослене на неодређено време у складу са Законом о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом. Информисани послодавци о могућности коришћења олакшица, дела доприноса и пореза на доходак грађана за запослене ОСИ у складу са Законом о доприносима за обавезно социјално осигурање и Законом о порезу на доходак грађана.	МРЗБСП НСЗ Учесници/партнери Пореска управа	Буџет РС Буџетски фонд за професионалну рехабилитацију и подстицање запошљавања ОСИ	У циљу подстицања запошљавања незапослених ОСИ, НСЗ је пружила информативно - саветодавну подршку за 2.284 послодавца. Уз субвенцију зараде за ОСИ без радног искуства, запослено је 347 (143 жене) ОСИ. Током 2017. године УПС је била сарадник на пројекту „Радна пракса за младе са инвалидитетом” Форума младих са инвалидитетом. Резултати пројекта односе се на увећане могућности за запослење за младе са инвалидитетом и стицање нових знања и вештина путем похађања праксе, док са друге стране, послодавци имају на располагању пилотиран модел праксе за младе са инвалидитетом, уз примену инклузивних процедура. Програм праксе је развијен кроз сарадњу представника пословног, цивилног и државног сектора, са искуством у области запошљавања ОСИ. Пореска управа спровела је активности на омогућавању подношења Извештаја о извршењу обавезе запошљавања ОСИ на обрасцу ИОСИ у електронском облику. Код подношења обрасца ИОСИ у електронском облику, аутоматски се у систему Пореске управе врши контрола формалне исправности и тачности унетих података. Такође, код подношења пореске пријаве за порез по одбитку, омогућено је да се под посебном шифром врсте прихода исказе зарада ОСИ, на коју се не плаћа порез, као ни доприноси за обавезно социјално осигурање на основицу, односно на терет средстава послодавца, за период од три године од заснивања радног односа. Пореска управа је обезбедила штампање и дистрибуцију информативног материјала о пореским олакшицама за новозапослене раднике, у директном контакту са заинтересованим странама пружала информације на шалтерима Пореске управе „Ваш порезник” и спровела обиласке новорегистрованих предузетника за обављање здравствене делатности и промовисање пореских

				олакшица за новозапослена лица.
2.12. Интензивирати активности усмерене ка повећању мотивације за укључивање на тржиште рада Рома – радно способних корисника новчане социјалне помоћи	Повећан број Рома који активно траже посао. Повећан број Рома укључених у програме и мере АПЗ. Реализовани едукативни семинари и обуке о предузетништву за незапослене Роме.	НСЗ Учесници/партнери Центри за социјални рад Ромске невладине организације	Будет РС Донатори	Број незапослених лица на евиденцији НСЗ која су се изјаснила као Роми/Ромкиње на дан 31. децембар 2017. године износио је 26.456 Рома (12.411 Ромкиње), што представља повећање за 391 лице у односу на 2016. годину. Током 2017. године у мере АПЗ укључено је 5.479 (5.140 лица реализацијом мера АПЗ од стране НСЗ и додатних 339 лица уз подршку ИПА 2012) Рома/Ромкиња, што представља повећање у односу на 2016. годину када је у мере АПЗ укључено 4.308 Рома и Ромкиња. Обуку НСЗ „Пут до успешног предузетника” завршило је 194 Рома (74 Ромкиње).
2.13. Подстицати запошљавање незапослених жена из посебно осетљивих категорија	Незапослене жене из посебно осетљивих категорија укључене у мере АПЗ, и то: - самохране мајке, - старије жене које су остале без посла (преко 45 година), - младе жене без радног искуства (до 30 година), - кориснице новчане социјалне помоћи - Ромкиње.	МРЗБСП НСЗ Учесници/партнери Социјални партнери Организације цивилног друштва	Будет РС Донатори	Током 2017. године у мере АПЗ укључиване су жене из посебно осетљивих категорија: 3.410 самохраних мајки, 13.164 жена старијих од 50 година односно 7.436 жена из категорије вишкова запослених, 29.553 жена до 30 година старости, 5.912 корисница новчане социјалне помоћи и 2.421 Ромкиња. УПС је у склопу пројекта „Промена стереотипа кроз колективне уговоре у земљама Западног Балкана– улога социјалних партнера у настојању да се омогући успостављање равнотеже између посла и породичног живота и оствари родна равноправност”, непосредно имала прилику да се бави питањима самохраних мајки, младих жена без радног искуства, као и ученицама у основним и средњим школама и њиховом избору занимања. Секција жена СССС је учествовала на више радних састанака у земљи и иностранству у вези политике запошљавања, укључујући и тему „Положај жена на тржишту рада”. Секција жена УГС НЕЗАВИСНОСТ је одржала уводно предавање на тему „Жене и стратегије запошљавања” на истоименом округлом столу који је одржан 20. новембра 2017. године.
2.14. Подстицати женско предузетништво	Организоване обуке за предузетништво, додељене субвенције за samozapošljavanje женама предузетницама и реализован програм менторинга у току прве године пословања.	НСЗ Учесници/партнери МП иРАС Социјални партнери Организације цивилног друштва	Будет РС Донатори	У 2017. години дводневну обуку НСЗ „Пут до успешног предузетника”, завршило је 5.663 жена (45,42% од укупног броја). Субвенција за samozapošljavanje додељена је укупно за 1.848 жена (50,22% од укупног броја субвенција), од којих је 44 жена са инвалидитетом. Програмом менторинга обухваћена је 251 жена. Током 2017. године у оквиру локалних канцеларија УПС у Новом Саду и Зрењанину формиране су Секције за развој женског бизнис лидерства са циљем подстицања женског предузетништва и иницијатива за локални развој привредних активности. Секције су формиране како би се жене удружене окупиле око истог циља, а то је подршка бизнис идејама и иницијативама и међусобна подршка у реализацији и имплементацији активности. ПКС је организовала семинаре за женске фирме не тему „Како да

				постанете добављач великих трговинских ланаца у прехрамбеној индустрији и сектору угоститељства?”. За привредне субјекте које воде жене организовани су и тренинзи посвећени наплати потраживања, као и проблему дугих рокова наплате који посебно погађају сектор МСПП.
2.15. Интензивирати активности на смањењу обима неформалне економије	Развој превентивних мера са циљем да сви запослени и послодавци раде у формалној економији (подизање свести о негативним последицама непријављеног рада, јачање подстицаја, размена искустава са државама у региону и примена најбољих могућих решења за ефикасно сузбијање рада на црно...). Спровођење Националног програма за борбу против сиве економије. Интензивирање рад надлежних инспекцијских служби. Унапређена сарадња надлежних институција.	МРЗБСП Учесници/партнери МФ МДУЛС РСЈП Инспекторат за рад ЦРОСО НСЗ Социјални партнери	Буџет РС	Имајући у виду да је 2017. година, проглашена годином борбе против неформалне економије, надлежне институције и социјални партнери реализовали/подржали су активности усмерене ка смањењу и сузбијању рада на црно као и свих осталих појавних облика неформалне економије. У оквиру „Саветодавног каравана”, у периду септембар-децембар 2017. године, у организацији Привредне коморе Београда, Привредне коморе Ниша, Привредне коморе Новог Сада, Привредне коморе Пирота и USAID организоване су активности: „Дани отворених врата са инспекторима”. Скупови су организовани у Београду, Новом Саду, Нишу и Пироту и то на начин да се сваки привредник могао одредити из које области инспекцијског надзора жели разговор са надлежним инспектором. Представници Инспектората за рад су обавили разговоре са привредницима, и одговарали на питања из области радних односа и безбедности и здравља на раду. Инспекторат за рад се одазвао позиву Америчке привредне коморе, те су инспектори рада одговарали на питања послодаваца, а која су била везана за област рада. Инспектори рада су континуирано током године пружали информације из области радних односа и безбедности и здравља на раду, делујући саветодавно. Према планираним и приоритетним активностима Инспектората за рад, организовани су и изведени поред редовних надзора по службеној дужности и појачани инспекцијски надзори, који подразумевају надзор у одређеној делатности на локалном нивоу (на територији свог округа), са учешћем већег броја инспектора. Током 2017. године, инспектори рада су извршили укупно 53.424 инспекцијских надзора у области радних односа и безбедности и здравља на раду, код регистрованих и нерегистрованих субјеката, при чему су извршили 52.655 надзора код регистрованих субјеката (28.087 надзора у области радних односа, 14.102 надзора у области безбедности и здравља на раду и 10.466 интегрисаних инспекцијских надзора, којима су истовремено обухваћене и област радних односа и област безбедности и здравља на раду), као и 769 надзора, којима су обухваћени нерегистровани субјекти. Приликом надзора, инспектори рада су затекли укупно 22.411 лица на фактичком раду (рад „на црно”) код регистрованих и

				нерегистрованих субјеката (21.228 лица на раду „на црно” код регистрованих и 1183 лица код нерегистрованих субјеката), што је за 15% више него у истом периоду 2016. године, када је на раду „на црно” затечено 19.472 лица. Након предузетих мера инспектора рада, послодавци су засновали радни однос са 21.171 лицем (са 94% од укупног броја лица затечених на раду „на црно”), што је за 20% више него у истом периоду 2016. године, када су након надзора инспектора рада, послодавци засновали радни однос са 17.589 лица. Такође, донето је укупно 10.832 решења о налагању отклањања утврђених неправилности у области радних односа и безбедности и здравља на раду (5.570 решења из области безбедности и здравља на раду и 5.262 решења из области радних односа). Инспектори рада су донели 769 решења о забрани обављања делатности нерегистрованим субјектима док се не упишу у одговарајући регистар. У 2017. години, инспектори рада су поднели 3.637 захтева за покретање прекршајног поступка у области радних односа и безбедности и здравља на раду. Приликом надзора, инспектори рада су утврдили 769 нерегистрованих субјеката, при чему је код истих, поред физичког лица које врши нерегистровану делатност затечено још и 414 радно ангажованих лица - лица на раду „на црно”. Одмах након инспекцијских надзора 452 нерегистрована субјекта су се уписала у регистар Агенције за привредне регистре, а 45 физичких лица је изјавило да не желе да се региструју и прекинули су даљи нерегистровани рад. У 2017. години, највише лица, која су радила „на црно” затечено је код послодаваца у делатности услуга смештаја и исхране, трговине, грађевинарства, производње текстила, коже и обуће, производње прехранбених производа. Током 2017. године представници Инспектората за рад су активно учествовали на састанцима и у раду Одбора за координацију инспекцијског надзора, Радне групе за безбедност објеката, Стручног тима за превоз путника и робе у друмском, водном и железничком саобраћају и Стручног тима за сузбијање неформалног рада (рада „на црно”), а који су образовани на основу Пословника о раду Координационе комисије. У Радној групи за сузбијање неформалног рада, којом председава директор Инспектората за рад, су, поред представника инспекције рада и представници Пореске управе - Сектора за контролу, Министарства трговине, туризма и телекомуникација - Сектора тржишне инспекције и Сектора туристичке инспекције, Министарства омладине и спорта - Одсека за инспекцијске послове у спорту, Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре - Сектора за инспекцијски надзор (републички грађевински инспектор и републички инспектор за друмски саобраћај), као и представници Јединице за подршку
--	--	--	--	---

				Координационој комисији, МУП и НАЛЕД . Инспектори рада су у 2017.години вршили координиране и заједничке инспекцијске надзоре са инспекторима теренске контроле Пореске управе код послодаваца на територији РС и то пре свега у угоститељским објектима, трговинским радњама и на бензинским пумпама за промет моторним горивима, а ради сузбијања рада „на црно”. Такође, вршени су и заједнички инспекцијски надзори са тржишним, санитарним, туристичким, противпожарним, пољопривредним инспекторима, као и инспекторима теренске контроле Пореске управе уз асистенцију МУП и то углавном у касним ноћним сатима у угоститељским објектима. Вршени су и заједнички надзори са инспекцијом безбедности речне пловидбе и то у угоститељским објектима - на сплавовима у Београду. Заједнички надзори инспекције рада, инспекције за контролу друског саобраћаја и комуналне инспекције вршени су на такси стајалиштима и граничним прелазима, а контролисан је и линијски друски саобраћај у више градова, а са инспекцијом за контролу водног саобраћаја и Пореском управом контролисани су сплавови и бродови на Сави и Дунаву. Поједини надзори су вршени уз асистенцију МУП. На територији појединих управних округа инспектори рада су вршили заједничке надзоре са инспекторима теренске контроле Пореске управе и здравственом инспекцијом, при чему су контролисали приватне лекарске ординације. На Коридору 10 и 11, као и на другим градилиштима вршени су како заједнички, тако и координирани инспекцијски надзори са грађевинском инспекцијом. Инспекција рада је са инспекцијом социјалне заштите током године извршила више заједничких инспекцијских контрола установа социјалне заштите. Заједнички надзори више надлежних инспекција су вршени и у оквиру различитих туристичких манифестација, које се одржавају на територији Републике Србије. Важно је истаћи да различите инспекције, приликом појачаних самосталних активности, размењују потребне податке и информације, а ради постизања што бољих ефеката надзора. Инспекторат за рад и НСЗ су у марту 2017. године закључили Споразум о пословној сарадњи којим је формализована већ успостављена сарадња, а ради заједничких активности, пре свега, усмерених на међусобно обавештавање и размену података о запосленим и радно ангажованим лицима, као и о послодавцима. Инспекторат за рад и Пореска управа су у октобру 2017. године закључили Споразум о пословној сарадњи у циљу ефикасног обављања послова из своје надлежности, посебно руковођени стратешким опредељењем по питању интензивирања активности у
--	--	--	--	---

				борби против сиве економије. Закључење наведеног споразума превасходно има за циљ унапређење сарадње ради међусобне размене информација и искустава, пружања помоћи и предузимања заједничких мера и радњи које су од значаја за обе стране. ЦРОСО је омогућио подношење јединствене пријаве на обавезно социјално осигурање унапред на Порталу, односно најкасније пре ступања запосленог или другог радно ангажованог лица на рад. У 2017. години извештаји који су неопходни инспекторима рада приликом теренске контроле, доступни су на Порталу ЦРОСО, чиме је омогућено да на технички напреднији начин инспектори у поступку контроле дођу до неопходних информација. Пореска управа - Сектор пореске полиције је, у координацији са другим државним органима, током 2017. године, у акцији сузбијања нелегалног промета дувана и дуванских прерађевина и осталих акцизних производа одузео: 33,9t дувана у листу, 13,6t резаног дувана, 2.181.834 паклица цигарета, 16.386 комада ручно прављених цигарета, 2.836,09l алкохолног пића, 557,1kg кафе и 11.568l нафте и нафтних деривата. Поднето је 450 кривичних пријава за учињена кривична дела недозвољеног промета акцизних производа, недозвољено складиштење робе, недозвољена трговина, недозвољена производња, неовлашћено бављење одређеном делатношћу и кријумчарење. Спровођењем редовних активности у циљу сузбијања сиве економије у промету добара и услуга које се врши обављањем нерегистроване делатности, рекламирањем и продајом путем интернета, инспектори Пореске полиције су привремено одузели и друга добра без документације о пореклу, укупне вредности 34,4 милиона динара. Против лица од којих су одузета добра, поднето је 10 кривичних пријава. У циљу сузбијања сиве економије, активности Пореске полиције биле су усмере и на рано откривање предузећа која регуларним привредним субјектима помажу у избегавању плаћања јавних прихода – тзв. „перачка” и „фантом” предузећа. Током 2017. године идентификовано је 129 предузећа овог типа.
2.16. Суфинансирање програма и мера АПЗ предвиђених ЛАПЗ средствима из буџета Републике Србије	Одобрена средства аутономној покрајини односно јединици локалне самоуправе за учешће у финансирању програма или мера АПЗ предвиђених ЛАПЗ из републичког буџета.	МРЗБСП НСЗ Учесници/партнери Аутономна покрајина/јединица локалне самоуправе	Будет РС Будет аутономне покрајине/ јединице локалне самоуправе	За учешће у финансирању програма или мера АПЗ предвиђених ЛАПЗ поднето је 125 захтева од стране јединица локалне самоуправе. Одлуком министра за рад, запошљавање, борачка и социјална питања о учешћу у финансирању програма или мера АПЗ предвиђених ЛАПЗ у 2017. години подржано је 118 захтева. Са 115 јединице локалних самоуправа закључени су споразуми о уређивању међусобних права и обавеза у реализацији програма или мера АПЗ, а 109 споразума је реализовано. За реализацију програма или мера предвиђених ЛАПЗ по основу споразума о уређивању међусобних права и обавеза у реализацији програма и мера активне

				политике запошљавања, на основу којих је реализовано суфинансирање програма и мера АПЗ опредељено је од стране локалних самоуправа 495.874.418,97 динара, а из средстава у оквиру Финансијског плана НСЗ за 2017. годину, за ове намене, опредељено је 441.794.099,70 динара по основу којих је у мере укључено 6.279 незапослених лица. НСЗ је са 43 јединице локалних самоуправама, које су у својим буџетима обезбедиле 367.325.837,54 динара и самостално финансирале програме или мере активне политике запошљавања, закључила споразуме о техничкој сарадњи ради реализације програма или мера. На овај начин у мере је укључено 2.633 незапослених лица.
III. УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА РАДНЕ СНАГЕ И УЛАГАЊЕ У ЉУДСКИ КАПИТАЛ				
Мера/активност	Исход / Очекивани резултат	Носиоци активности	Извор финансирања	Извештај о предузетим мерама и активностима
3.1. Промовисати и даље развијати каријерно вођење и саветовање	Обезбедити праћење спровођења програма у складу са методологијом каријерног вођења и саветовање за младе у систему средњег и високог образовања и на тржишту рада. Активно учешће у спровођењу стратегија које се односе на каријерно вођење и саветовање и потписани протоколи о сарадњи у циљу реализације конкретних активности. Формирани тимови за каријерно вођење и саветовање у основним, средњим и високошколским установама. Организовани сајмови професионалне оријентације. Организоване медијске кампање за промоцију каријерног вођења и саветовања. Припремљено упутство средњим школама са смерницама за развој програма каријерног вођења и саветовања.	МПНТР МОС Учесници/партнери ЗУОВ Универзитетски и други каријерни центри Организације цивилног друштва	Буџет РС	Током 2017. године, НСЗ је организовала 12 сајмова и манифестација из области каријерног вођења и саветовања, и активно учествовала у још 25 манифестација у организацији других релевантних актера. Покренуте су активности које претходе добијању дозволе за отварање 2 поддомена на сајту НСЗ за постављање Е-игрице и Е-информатора. Е-игрица „Каријерно путовање” је намењена ученицима нижих разреда основних школа и има за циљ да подстакне ученике да активно и на време размишљају о избору занимања. Е-информатор „Шта да учим, шта да радим?” пружа информације о образовним профилима, средњим школама, наставним плановима и описима занимања и намењен је ученицима и другим заинтересованим који су у процесу планирања каријере. НСЗ је активно учествовала у медијској промоцији свих мера АПЗ, у оквиру којих је велики простор посвећен темама везаним за каријерно вођење и саветовање, са циљем таргетирања крајњих корисника. МОС је финансирало два пројекта канцеларија за младе у вредности 3.395.850 динара у оквиру којих је преко 230 младих имало могућност каријерног информисања и/или саветовања и унапређивања вештина за управљање каријером. Кроз пројекат „Промоција запошљавања младих”, услуге каријерног вођења користило је 4.400 младих од којих је 1.978 младих жена. МПНТР припрема Правилник о начину рада, активностима и саставу тима за каријерно вођење и саветовање што је директна подршка развоју предузетничког образовања. Креиран је и стандард услуга каријерног вођења и саветовања.

3.2. Даље развијати национални систем класификације занимања	Успостављена радна група за финализацију описа појединачних занимања на основу података прикупљених током истраживања о занимањима. (НСКЗ). Иновирани описи за занимања. Иновирана класификација занимања формално усвојена. НСЗ и други услужни системи примењују нову класификацију.	МРЗСП НСЗ МПНТР Учесници/партнери ЗУОВ Социјални партнери РЗС	Будет РС СДЦ	Решењем министра за надлежног за послове запошљавања и министра надлежног за послове образовања, образована је међусекторска радна група за припрему усаглашене класификације занимања. Радна група је припремила Предлог листе занимања разврстаних у складу са ISCO-08 на групе, врсте, подврсте, скупине и занимања и концепцијски оквир. У сарадњи са ПКС, МРЗБСП и МПНТР организовали су у периоду од 25. до 29. септембра 2017. године пет округлих столова са послодавцима и удружењима послодаваца на којима су у непосредном контакту добијене повратне информације о предложеној листи занимања као и сугестије и предлози за новим занимањима која постоје код послодаваца а нису садржана у предложеној листи. У току је финализација листе занимања, унапређене са новим занимањима на тржишту рада.
3.3. Даље развијати национални оквир квалификација (НОК)	Јединица за квалификације у МПНТР припремила описе квалификација за базу квалификација. Стручни тим за припрему интегрисаног НОКС за целоживотно учење припремио извештај о референцирању и самореференцирању НОКС код Европског оквира квалификација (ЕОК). Припремљена два профила сектора за успостављање два секторска већа.	МПНТР Учесници/партнери ЗУОВ Савет за стручно образовање и образовање одраслих Национални савет за високо образовање Социјални партнери	Будет РС СДЦ ИПА 2014	Успостављена је јединствена база квалификација које се могу стећи у РС, као и сајт НОКС. У базу квалификација унето је укупно 125 квалификација, од којих 71 са стандардом квалификација. <i>За потребе рада будућих секторских већа припремљена су укупно 4 профила сектора: Пољопривреда, производња и прерада хране, Електротехника и рачунарство, Геологија, рударство и металургија, Туризам и угоститељство, као и класификација квалификација у НОКС-у и попис квалификација.</i> У циљу успостављања институционалног оквира и унапређивања квалитета система образовања у 2017. години, започете су активности на изради три профила сектора (Образовање, Грађевинарство и Саобраћај), изради студије о моделима финансирања секторских већа и развијања стандарда квалификација на основу описа/стандарда занимања. Нацрт закона о НОКС прошао је јавну расправу и прослеђен је надлежним институцијама на мишљење. Планирано је да Влада Предлог овог закона проследи Народној скупштини почетком марта месеца 2018. године. Социјални партнери су активно учествовали у раду Радне групе за израду НОКС.
3.4. Промовисати концепт целоживотног учења	Покренути пилот програми и пројекти на развоју система признавања претходног учења. Одређени број лица укључен у процес пилотирања концепта за признавање претходног учења. Спроведене активности на	МПНТР МРЗБСП НСЗ ЗУОВ Учесници/партнери МОС Социјални партнери Организације	Будет РС ИПА 2014	Током 2017. године интензивно се радило у оквиру Радне групе на припреми Нацрта закона о НОКС, којим ће се уредити и признавање претходног учења.

	промовисању концепта целоживотног учења незапосленим лицима, посебно младима.	цивилног друштва		
3.5. Наставак реформе стручног образовања	Размењене информације о потребама тржишта рада за потребе планирања и развоја политике формалног образовања у циљу бољег одговора образовања на потребе тржишта рада. Развијен одређен број програма образовања односно обука - квалификација у складу са идентификованим потребама тржишта рада. Спроведене обуке чији су исходи учења у складу са стандардом квалификација односно стварним потребама тржишта рада. Успостављање програма ученичких и студентских пракси на националном нивоу. Редовно се спроводи поступак акредитације јавно признатих извођача обука.	МПНТР ЗУОВ Учесници/партнери Национални савети у области образовања МРЗБСП НСЗ Социјални партнери	Буџет РС ГИЗ Други донатори	У школској 2017/2018 у систему образовања се налази 19 дуалних образовних профила и 43 образовна профила са елементима дуалног образовања који се реализују у 128 средњих стручних школа и 205 компанија. На предлог МПНТР, ЗУОВ је предложио 10 профила за увођење у систем по моделу дуалног образовања за следећу школску годину, у складу са потребама тржишта рада. Концепт „<i>Националног модела дуалног и предузетничког образовања</i>” је креиран и налази своју примену у дуалном образовању које је сада и Законом дефинисано. Планирано је да се у наредном периоду формира Радна група за израду Националног оквира студентских пракси. Одржане су и две радионице на ту тему у Београду и Новом Саду а даље активности се односе на наставак конференција и промотивних активности о значају, начину реализације и вредновања студентских пракси. Успостављањем програма ученичких и студентских пракси на националном нивоу, младима ће бити омогућено да у реалном пословном окружењу, уз обезбеђене услове и безбедно и сигурно окружење примене теорију у пракси и стекну практична применљива знања и вештине. Послодавци ће имати прилику да у складу са својим потребама обликују практичну наставу на начин који им омогућава да обезбеде одмах употребљиве кадрове по изласку из формалног образовања. ПКС је активно учествовала у изради Закона о дуалном образовању и организовању обука инструктора у компанијама. МПНТР редовно спроводи поступак и издаје решења јавно признатим организаторима активности образовања одраслих (ЈПОАОО) и објављује на својој интернет страници списак ЈПОАОО укључујући и програме обука.

V SKRAЋЕНИЦЕ

АДА	Аустријска развојна агенција
АПЗ	Активна политика запошљавања
АРС	Анкета о радној снази
БДП	Бруто домаћи производ
ГИЗ	Немачка организација за међународну сарадњу
ЕСАП	Платформа за запошљавање и социјалну политику
ЕСРП	Програм реформи политике запошљавања и социјалне политике
ЕУРЕС	Европска мрежа јавних служби за запошљавање
ЗУОВ	Завод за унапређивање образовања и васпитања
ИОМ	Међународна организација за миграције
ИПА	Инструмент за претприступну помоћ
ISCO - 08	Међународна стандардна класификација занимања
ЈПОАОО	Јавно признати организатори активности образовања одраслих
ЛАПЗ	Локални акциони план запошљавања
МДУЛС	Министарство државне управе и локалне самоуправе
МОС	Министарство омладине и спорта
МОНС	Миниторинг социјалне ситуације у Србији
МП	Министарство привреде
МПНТР	Министарство просвете, науке и технолошког развоја
МРЗБСП	Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања
МСПП	Мала и средња предузећа и предузетници
МУП	Министарство унутрашњих послова
МФ	Министарство финансија
НАПЗ	Национални акциони план запошљавања
НАЛЕД	Национална алијанса за локални економски развој
НЕЕТ	Лица која нису запослена и нису у образовању и обуци
НКЕУ	Национални конвент о Европској унији
НОКС	Национални оквир квалификација Србије
НСЗ	Национална служба за запошљавање
НСКЗ	Национални систем класификације занимања
НСП	Новчана социјална помоћ
ОСИ	Особа са инвалидитетом
ПКС	Привредна комора Србије

РАС	Развојна агенција Србије
РЗС	Републички завод за статистику
РС	Република Србија
РСЈП	Републички секретаријат за јавне политике
СДЦ	Швајцарска агенција за развој и сарадњу
СИПРУ	Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва
СКГО	Стална конференција градова и општина
УГС НЕЗАВИСНОСТ	Уједињени грански синдикати „Независност”
УИПС	Удружење инвалидских предузећа Србије
УНДП	Програм Уједињених нација за развој
СССС	Савез самосталних синдиката Србије
УПС	Унија послодаваца Србије
ФРЕН	Фондација за развој економске науке
USAID	Америчка агенција за међународни развој
ЦРОСО	Централни регистар обавезног социјалног осигурања